

SİYASAL PARTİLERİN VE LİDERLERİN KÖŞE YAZILARINDA TEMSİLİ: 16 NİSAN 2017 ANAYASA REFERANDUMU ÖRNEĞİ
THE PRESENTATION OF POLITICAL PARTIES AND LEADERS IN COLUMNS: THE EXAMPLE OF CONSTITUTION REFERENDUM ON 16 APRIL 2017

Abdulkadir GÖLCÜ*
Gökmen YÜKSEL**

Öz

Demokratik toplumlarda basın; siyasal süreçlerde kamuoyunu doğru bilgilendirmek, tartışma ortamı oluşturmak, toplumsal siyasal bilincin oluşmasına katkı sağlamak gibi çeşitli misyonlarına yerine getirmek zorundadır. Bu misyonun gerçekleştirilmesinde basın çalışanlarına birbirinden farklı görevler düşmektedir. Köşe yazarları da siyasal süreçlerde; siyasal konuları detaylandırmak, kamuoyunun gözden kaçırdığı detayları işlemek, siyasal aktörlerin projeleri ve partilerin politikaları hakkında topluma doğru bilgileri aktarmak misyonunu üstlenmişlerdir. Bu misyonu kendi siyasal eğilimleri doğrultusunda toplumların siyasal tutumlarına çeşitli şekillerde etki ederek gerçekleştirmektedirler. Bu süreçte köşe yazarları arasındaki en belirgin ayrım siyasal aktörlerin ve siyasal partilerin temsili aşamasında ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada; köşe yazarlarının siyasal tutumlarının siyasal partilerin ve siyasi liderin temsilleri üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Ayrıca siyasi partilerin ve siyasi liderlerin köşe yazılarındaki temsillerinde görülen benzerliklerin ve farklılıkların oluşmasında köşe yazarlarının siyasal eğilimlerinin etkisi de incelenmiştir. Çalışma kapsamında içerik analizi yöntemi kullanılarak farklı siyasal eğilimlere sahip Cumhuriyet, Sözcü, Hürriyet, Sabah, Star, Yeni Şafak, Ortadoğu ve Yeniçağ gazetelerinin köşe yazarlarının yazmış oldukları köşe yazıları incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini 16 Nisan 2017 Anayasa Referandumuna yönelik bu gazetelerde yazılan köşe yazıları oluşturmuştur. Bu kapsamda 16 Nisan-16 Nisan 2017 tarihleri arasındaki 15 (on beş) günlük süre içinde referandumla ilgisi bulunan köşe yazıları ele alınmıştır. Elde edilen bulgular ışığında köşe yazarları tarafından gerçekleştirilen temsillerde her bir siyasi partiye ve siyasi aktöre eşit derecede yer ayrılmadığı görülmektedir. Ayrıca Türkiye’de basın kuruluşlarındaki köşe yazarlarının tartışma kültüründen yoksun oldukları ve bununla birlikte hakaret, küfür vs. gibi olumsuz davranışları pekiştiren ve hatta normalleştiren temsiller ve anlamlar inşa ettikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Basın, Temsil, Köşe Yazarları, Köşe Yazıları, İçerik Analizi.

Abstract

In democratic societies, the press must realize its various missions, such as informing public opinion in political processes, creating a discussion environment, contributing to the formation of social political consciousness. In the realization of these missions, the press employees have different tasks. Columnists have also undertaken a mission to elaborate political issues in political processes, to handle the details that the public has missed, and to convey the right information about political actors' projects and political parties' politics. They carry out this mission by influencing the political attitudes of the societies in various ways in line with their political tendencies. The most obvious distinction between columnists in this process is emerging in the representation phase of political actors and political parties. In this study; it is aimed to reveal the influence of the political attitudes of columnists on the representations of political parties and political leaders. It also examines the influence of the political tendencies of columnists in the formation of differences and similarities in the representations of political parties and political leaders in their columns. In the scope of the study, columnists of Cumhuriyet, Sözcü, Hürriyet, Sabah, Star, Yeni Şafak, Orta Doğu and Yeniçağ newspapers with different political tendencies were examined by content analysis method. Corner texts written for the Constitutional Referendum on April 16, 2017 constitute the sample of the research. The sampling of the work was formed by columns written in these newspapers about the 16 April 2017 Constitution Referendum. In this context, the 15-day period between April 1 and April 16, 2017, the articles on the corner that were of interest to the referendum were taken in hand. According to the findings obtained, it is seen that not all political parties and political actors are equally allocated in the representations realized by the columnists. Beside this, it was found that columnists in Turkey have lack of the discussion culture. However, they have shown that they have constructed representations and meanings that reinforce and even normalize negative behaviours such as insults and curses.

Keywords: Press, Representation, Columnists, Columns, Content Analysis.

Giriş

Günümüz dünyasında insanların büyük bir kısmı kitle iletişim araçlarını kullanarak kendi yaşam alanları dışındaki dünyayı anlamaya ve anlamlandırmaya çalışır. Kitle iletişim araçları da bu ihtiyaca cevap verebilmek amacıyla kullanmış oldukları dil, kavramlar ve yapmış oldukları tanımlamalar aracılığıyla okuyucular/izleyiciler/dinleyiciler için dış dünyayı tanımlamakta ve anlamlandırmaktadırlar (Kaya, 2001, 200). Bununla birlikte kitle iletişim araçları toplumun gözcüsü olma, toplumu temsil etme gibi rolleri de üstlenirken toplumu bilgilendirme rolüne de sahip olmuştur. Bu roller genellikle kendini ifadeyi kolaylaştırma, kamusal aklı ileriye götürme ve toplumun kendi geleceğini ortaklaşa belirlemeye olanak tanıma açılarından tanımlanmaktadır (Curan, 2002, 217).

* Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü.

** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi.

Seçim dönemlerinde halka, demokratik seçim haklarını daha sağlıklı kullanmaları açısından daha farklı görüşlerin, bilgilerin ve ideolojilerin kendilerine aktarıldığı düşünülen önemli zamanlardır. Bu doğrultudan hareketle demokrasilerde siyasi partiler ve vatandaşlar arasında bir aracı olan kitle iletişim araçları vatandaşları siyasalar, siyasa önerileri ve siyasaları yürürlüğe koyma ile bunlara eşlik eden diğer konular hakkında bilgilendirirken; hükümet ve siyasi partileri de halkın sorunları hakkında bilgilendirmektedir. Medya özellikle siyasi analiz ve arka plan bilgisi verirken; hükümet politikalarını, hükümetin bu politikaların oluşumu sürecinde takındığı tavrı ve uygulama biçimlerini eleştirir (Cuilenburg, 2010, 104).

Kamuoyu, önemli kararların alınacağı seçim dönemlerinde, medyadan bütün siyasi grupların fikirlerinin kendilerine en doğru bir şekilde, yorum katılmadan aktarılmasını, televizyondaki tartışma programları ve gazetelerdeki köşe yazarlarında bu konuları farklı perspektiflerden ince detaylarıyla işlemesini ister (Gencer ve Aslan, 2017, 713). Bu sürecin başarıyla tamamlanmasında kuşkusuz köşe yazarlarına ve yazarlarına daha fazla sorumluluk düşmektedir. Çünkü köşe yazarlarının bu gibi önemli süreçlerde elde etmiş oldukları bilgileri ve kendi fikirlerini paylaştığı mecralar oldukça çeşitlenmiş ve köşe yazılarının yapısal olarak çok çeşitli konularda yazılabilmeleri mümkün hale gelmiştir. Dolayısıyla yaşanan bu gelişmeler köşe yazısı özelinde medyanın yoruma dayalı yönünü ön plana çıkartmış ve medyanın siyaset, ekonomi, eğitim ve dış politika gibi diğer alanlarla kurduğu ilişkilerde köşe yazarlarının kanaatleri oldukça fazla önem kazanmıştır (Özkır, 2016, 39).

Normatif olarak köşe yazarları; ellerindeki köşelerin kendilerine verilmiş bir imtiyaz gibi olmadığını bilen, bu köşeleri topluma hizmet etmek ya da sade vatandaşın ulaşamadığı bilgileri bulup karıştırarak eleştirel bir gözle topluma aktaran kişiler olarak kabul edilmektedir (Tekinalp, 2008, 121). Hem dünya genelinde hem de Türkiye özelinde ise kamuoyunun şekillenmesine köşe yazarlarının yorumları ve bir ölçüde kişilikleri etrafındaki değerlendirmeler de etki etmektedir. Köşe yazarının spordan siyasete ve ekonomiden dış politikaya uzanan farklı alanlarda ortaya koyduğu fikirler büyük ölçüde o alanın tartışma sınırlarını çizebilecek kadar etkin olabilmekte; gazetelerin genel yayın politikaları çerçevesinde ürettikleri haberlerden daha fazla, köşe yazarlarının yorumları tartışılır olmakta ve gündem belirlemektedir (Özkır, 2016, 39). Bu bağlamda köşe yazılarının içerikleri göz önüne alındığında; toplumun dış dünyayı anlamasına, kendisini ilgilendiren konular ve olaylar hakkında bilgi sahibi olmasına katkı sağlamak amacıyla bu yazılarda kullanılan dil, imgeler ve kavramlar kamuoyunun düşünsel olarak şekillendirilmesine de aracılık etmektedir. Bu çalışma da 16 Nisan 2017 Anayasa Referandumunda yazılı ve görsel basın içeriğinin önemli bir parçasını oluşturan köşe yazarlarının kullanmış oldukları dil, kavramlar ve tanımlamalara bağlı olarak ürettikleri temsiller ve anlamlar irdelenecektir. Bu doğrultuda referandum sürecinde siyasal partiler ve siyasi liderlerin temsilleri üzerinden, köşe yazılarının üretmiş oldukları temsil mantalitetlerinin ortaya çıkarılması da amaçlanmıştır.

Medya ve Temsil

Temsil, dil aracılığıyla zihnimizdeki kavramların anlamlarının üretimi olarak açıklanır. Daha kapsamlı bir şekilde ele alındığında ise temsil; anlamlı bir şey söylemek ya da dünyayı anlamlı bir şekilde diğerlerine anlatabilmek için dilin kullanımı olarak tanımlanmıştır. Ayrıca temsil ile ilgili tartışmaların esas olarak yansıtmacı, maksatlı ve inşacı olarak adlandırılan üç farklı yaklaşım ekseninde gerçekleştiği görülmektedir. Bu noktada temsil, bize insanların, nesnelere ya da olayların gerçek dünyasının ya da hayali nesnelere, insanların ya da olayların hayal ürünü dünyasının her ikisini de ifade etme gücünü veren dil ve kavram arasındaki bağ olarak kabul edilmektedir (Hall, 1997, 16-17).

Hall'un (1997, 17) dile getirmiş olduğu bu üç farklı temsil yaklaşımına göre;

1. Yansıtmacı Yaklaşım: Anlamın gerçek dünyadaki nesne, kişi, fikir veya olaylarda zaten var olduğunu ve dilin dünyada oluşan gerçek anlamı yansıtmak üzere bir ayna gibi işlev gösterdiği düşünülen yaklaşımdır. Bu yaklaşım 'mimetik yaklaşım' olarak da adlandırılmaktadır.

2. Maksatlı Yaklaşım: Bu yaklaşımın temel odak noktası anlamı oluşturan unsur etrafında oluşmakta ve varolan anlamların onu oluşturan kişilerin bilinçli yaratımları olduğu kabulünden hareket edilmektedir. Başka bir ifadeyle resim ve kelimelerin aktarmış olduğu şey, esasında iletilmesi istenen şeydir.

3. İnşacı Yaklaşım: Bu yaklaşım başkalarıyla anlamlı şekilde iletişim kurmak için farklı türde diller şeklinde örgütlenmiş olan işaret sistemleri kullanımını merkezine almaktadır. Diller; 'gerçek' olarak kabul edilen dünyadaki nesne, insan ve olayları simgelemek, temsil etmek veya onlara gönderme yapmak üzere işaret sistemleri kullanır. Fakat somut dünyanın açık anlamda bir parçası olmayan hayali şeyler, fantezi dünyası veya soyut fikirlere de gönderme yapabilir. Dil ile somut dünya arasında basit bir yansıtma, taklit veya bütüncül bir eşleşme ilişkisi mümkün değildir. Anlam denen süreç dil içerisinde varolan çeşitli temsil sistemleri aracılığıyla üretilir. Anlam pratikle, temsil 'iş'yle üretilir; işaretleme yani anlam üretme pratikleri ile inşa edilir.

Günümüz dünyasında temsil süreçlerinin en yoğun ve hatta kesintisiz yaşandığı mecra kuşkusuz medya mecraları olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle medya organları hakim sosyo-kültürel ve ekonomi-politik yapı doğrultusunda bir takım dilsel ve göstergesel kodlar geliştirerek toplumsal yapıda var olan temsil yapısı ve söylemler üzerinde belirli tanımlama kalıpları geliştirmekte, bu kalıplar sürekli olarak yenilenmekte ve toplumsal kuralları yeniden onaylanmakta, sınırları yeniden çizilmekte ve tanımlanmaktadır (Shoemaker ve Reese, 2002). Hall (1999, 88) de medyanın temsil sürecinde temsil ettiği gerçekliği yeniden inşa ettiğini ve aynı zamanda bu gerçekliği yeniden anlamlandırıldığını da dile getirmektedir ki; buradan yola çıkarak gerçek hayatta var olan olay,

olgu veya nesnelerin anlamlarının medya metinleri üzerinden temsil edildiği yeni süreçte yeniden inşa edildiği görülmektedir.

Medyanın kamusal forumlarında hangi öznelerin, kurumların yer aldığı ve bunların nasıl bir bağlam veya ne tür betimlemeler ile kamuya/halka sunulduğu birer temsil konusudur. Aynı zamanda temsil, medya profesyonellerinin bir seçme veya eleme işlemi sonucunda bazı öğeleri dahil etmesi, bazı öğeleri de ihmal veya göz ardı etmesi sonucunda olaya/konuya ilişkin kurdukları/inşa ettikleri anlamlardır. Medyada kurulan temsiller önemlidir çünkü temsil edilen kişi, kurum veya nesnenin toplumsal yaşamdaki yerini, konumunu ya da pozisyonunu yansıtır; bunlara mesruluk kazandırır ve bu temsiller birbirine eklenerek dünyaya/topluma/insana bakışımızı belirler ve yeniden üretir (Tanrıöver, 2007, 153). Medyada kurulan temsiller, toplumsal gerçeği herhangi bir çarpıtma, bozma veya manipüle etme gibi bir değişikliğe uğratmaksızın, bir cam saydamlığında nötr, şeffaf ve tarafsız şekilde medyadan yansıttıkları iddiasını taşırlar. Oysa medya dolayısıyla okuyucu/izleyicilere ulaşan ve 'gerçek' olarak öne sürülen bilgiler birer temsildir. Eş deyişle "gerçeğin bilgisi gerçeğin kendisi değildir, gerçeği temsil etmektedir" (Gökalp ve vd., 2010, 155). Dolayısıyla medya profesyonelleri tarafından dil aracılığıyla oluşturulan anlam pratiklerinin iletildiği medya metinleri sadece açık anlamları yeniden üretmekle kalmayıp ideolojik perspektiften de inşa edilerek gerçeğin seçilmiş tanımları ile temsil edilir. Buradan hareketle medya temsillerinin ideolojik birer işlev yerine getirdiği (Mutlu, 2001, 224) görülür. Farklı birey ve grupların medyada belli bir algı oluşturulacak şekilde temsili, kişinin hangi sosyal gruplarla aidiyet bağı kuracağını ve hangi kimlik özelliklerini benimseyeceğini önemli ölçüde etkilemektedir. Ayrıca medyada temsil edilen kimlik özelliklerine ilişkin kod ve simgeler bu yolla topluma aktarılmakta, toplumsal belleğe yerleşmekte ve kişisel kimliğin şekillenmesinde etkili olmaktadır (Varol, 2014, 305-308).

Inceoğlu ve Çomak (2009, 28) Amerika, Kanada, Avustralya ve İngiltere'de medyayı ve medyadaki temsilleri doğru okuyabilmek için belirli temel ilkeler belirlendiğini dile getirir ve bunları şu şekilde sıralar:

- ✓ *Medya mesajları itinayla seçilmiş, düzenlenmiş, gözden geçirilmiş ve kurgulanmış yapılardır. Her ne kadar gerçek gibi görünse de, bize sergilediği dünya gerçek olan değil, gerçeğin medya tarafından temsil edilmiş biçimidir.*
- ✓ *Medyanın bize dünyayı sunuş biçimiyle medya tüketicilerinin dünyayı algılayışı arasında sıkı bir ilişki vardır.*
- ✓ *Medya iletileri bünyesinde değer ve ideolojileri barındırır.*
- ✓ *Medya mesajları, ekonomik, sosyal, siyasal, tarihsel ve estetik bağlamlar içerisinde üretilir.*
- ✓ *Medya iletileri, insanların sosyal gerçekliği kavramalarını sağlar.*

Bu çalışmanın ana eksenini oluşturan ve gerçek hayatta var olan siyasi aktörlerin ve siyasal örgütlerin köşe yazarları tarafından üretilen temsiller üzerinden nasıl inşa edildiği bu bağlamda önemli bir sorunsalın oluşmasına neden olmaktadır. Çünkü siyasi aktörlerin ve örgütlenmelerin köşe yazılarındaki farklı temsilleri, siyasal süreçlerin ve aktörlerin toplumsal bilinçte yanlış ya da eksik bir şekilde algılanmasına ve anlamlandırılmasına neden olmaktadır. Bu durum dolaylı olarak toplumsal siyasallaşma süreçlerinin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesine ve bireylerin siyasal tercihlerinde yanlış tercihlerde bulunmasına neden olabilmektedir.

Köşe Yazılarında Temsil

Gazeteler genel anlamda dünya hakkındaki olgusal gerçekleri değil, düşünceleri, ideolojileri, savları, inançları ve değerleri yansıtan bir medya aracı olarak tanımlanırken temel olarak iki farklı işlevinden söz edilmektedir (Fowler, 1991, 1). Kress gazetelerin bu işlevlerini iki temel başlık altında ele almıştır. Bunlar sırasıyla;

- ✓ Dış dünyada ve toplumda olup biteni ideolojik birimler olarak yapılandırıp sunmak;
- ✓ Okuyucu kitlelerini bu yolla kendi dünya görüşleri doğrultusunda yönlendirip en güvenilir sesin kendileri olduğuna ikna etmektir ki gazeteler bu işlevlerini en çok köşe yazılarında gerçekleştirme olanağı bulurlar (Aktaran, Yağcıoğlu, 2002, 21).

Bir metin türü olarak köşe yazıları, genellikle özgün fikirlerin beyan edildiği yazılar olarak kabul edilmektedir (van Dijk, 1998, 21). Ayrıca köşe yazıları; diğer yazı türleriyle kıyas edildiğinde gazetecilerin fikir ifade etme yetkisine sahip oldukları tek metin türü olarak kabul edilmektedir (Wahl-Jorgensen, 2004). Bu bağlamda köşe yazıları kendilerine has yapıları ve yazı türü olarak sahip oldukları özellikler sayesinde; toplumun güncel olaylarına göre yazarın belli bir konuda oluşturduğu düşünce dizisidir ve okuyucuların dünyada olup bitenlerle ilgili fikir sahibi olmasına yardım eder (van Dijk, 1998). Konuya tarihselci bir bakış açısıyla yaklaşıldığında; siyasi köşe yazarının yorum endüstrisinin önemli ve belirgin alt kategorisi olarak daha sonra ortaya çıkışı görülmektedir. Bu çerçevede siyasal ve toplumsal kamuoyu açısından alanda köşe yazarının yükselişi prensip olarak iletişimsel süreçlerle bütünleşik olan yirminci yüzyılın bir trendidir (McNair, 2000, 63). Bu bağlamda Amerika'da yapılan ilk dönem araştırmalarda 1940 ve 1948 başkanlık seçimleri sürecinde köşe yazarları ve köşe yazıları halkın siyasal tercihlerine dolaylı olarak etkilemeyi başarmıştır. Özellikle seçime az bir zaman kalaya kadar yazılan yanlı yazılar, seçmenin oy verme sürecindeki düşünsel birikimi ve davranışı üzerinde belirli bir etkiye sahip olabilmıştır (Gulati ve vd., 2004, 239).

Gazeteciliğin bir alt alanı olan ve günümüzde gazetelerde fiziksel olarak önemli yer kaplayan köşe yazarlığı, bugün kamuoyunun harekete geçirilmesinde dikkate değer bir etki gücüne sahiptir (Sandıkçıoğlu, 2015, 76). Bu nedenle köşe yazılarında yer alan konuların toplumu ikna etme sürecinde oldukça önemli olduğu

anlaşılmıştır. Özellikle siyasal tercih süreçlerinde köşe yazılarında ele alınan siyasal gündeme ya da liderlere ilişkin konular; siyasal kamuoyunda ve dolayısıyla toplumsal gündemde çok çeşitli yönlerden iz bırakmaktadır. Zaman içerisinde köşe yazarlarının siyasal konulardaki yorum kabiliyeti toplumsal bir kabul görmüş ve onlara güçlü bir prestij kazandırmıştır. Artık okuyucu için köşe yazarı sadece dünyayı doğru şekilde algılatan kişi olmaktan çıkmış, dünyayı mantıklı kılan kişi olarak da kabul edilmiştir. Bu bağlamda köşe yazarı entelektüel bir işlevi de yerine getirmektedir, tıpkı filozoflar ve sanatçılar gibi (McNair, 2000, 63-64). Ülkeler özelinde ise köşe yazarlarının benimsenmesinde çeşitli farklılıklar ortaya çıkmıştır. The New York Times'ın eski İstanbul muhabiri Stephen Kinzer Türkiye'de köşe yazarı olmayı siyasiler ve toplum arasında bir mesaj taşıyıcılık olarak değerlendirmiştir. Kinzer; siyasilerin yakın ilişki içerisinde oldukları köşe yazarları üzerinden topluma mesaj aktarımını tercih ettikleri ve bunun artık Türk siyasi hayatı için bir geleneğe dönüştüğünü, okurların da bu yöneme alıştığını belirtmiştir (Bali, 2003, 185).

Bütün bu tanımlamalar ışığında düşünüldüğünde, gündelik hayatın yorumlanabilmesinde ve siyasal, ekonomik, kültürel ve sosyal olaylara dair fikir edinilmesinde köşe yazarları aktif olarak rol oynamaktadır. Köşe yazarları, sadece gazetelerde köşe yazmamakta aynı zamanda televizyon ve radyoda program sunarak veya katıldıkları programlarda yorum yaparak kamuoyunun şekillenmesine etki etmektedir (Özkır, 2016, 39). Bu nedenle köşe yazarlığı siyaset-medya ilişkisi çerçevesinde de tanımlanabilecek olan, kamuoyunu yönetebilen ve kamuoyu oluşturabilen simgesel bir güç ve kültürel bir üretim kurumu olarak işlevsellik göstermektedir (Altınoklu Şenay, 2016, 122). Bu bağlamda köşe yazarlığı; iktidar mekanizmasının işlerliğini hedefleyen siyasal seçkinlerin ortak çıkarlarının, toplumsal çıkarlar şeklinde belirgin biçimde görünür kılındığı metinler olarak kabul edilmektedir. Aynı zamanda köşe yazarlığı, siyaset kurumuna ve siyasal aktörlere yönelik olan toplumsal taleplerin yansıtılması görevini de yerine getirmektedir. Fakat köşe yazarları yazılarında okuyucularına karşı bu görevlerini yerine getirirken, gündemi oluşturan olaylar hakkında ileri sürdükleri düşünceleri; mensubu oldukları ideolojileri, siyasal kabulleri ya da eğilimleri çerçevesinde sunmaktadır (Yağcıoğlu, 2002, 124). Bu düşünceler ve ideolojik yaklaşımlar ise gazetelerin bakış açılarına göre önemli ölçüde farklılık göstermekle birlikte, köşe yazarlarının mensubu oldukları gazete sahibinin siyasal ve ideolojik eğilimine bağlı kalarak yazılar kaleme aldıkları da görülmektedir (Dursun, 2012, 244). Bu durum sonucunda aynı gazetede köşe yazarlarının yazılarının farklılaşmasının da önüne geçilmektedir. Bu tür bir yapılanmada köşe yazarına düşen görev, gazetenin anlaşılmasını istediği biçimde sunduğu olay-yorumun değerlendirilme ve algılanma ilke ve ölçütlerini belirleme ve sunmadır. Böylece basın, toplumu biçimlendirme işlevini dört bir koldan yerine getirmekte ve okura, değerlendirecek en ufak bir boş alan bırakılmamaktadır (Toker, 2002).

Bu bağlamda çok farklı yayın politikalarına ve sahiplik yapılarına sahip gazetelerde, yine çok farklı siyasal ve düşünsel tercihleri olan köşe yazarlarının kaleme almış oldukları köşe yazılarındaki siyasi parti ve siyasi lider temsilleri önem kazanmaktadır. Özellikle bu temsillerin ülkeler için hayati derece önem taşıyan seçim ya da referandum gibi süreçlerdeki etkisi göz ardı edilemez. Bugün kamuoyunun olayları ve kişileri anlamasında ve algılamasında başat rol oynayan modern kanaat önderleri olarak köşe yazarları, dolaylı olarak toplumun siyasal düşünüş biçimi üzerinde hegomonik bir güce kavuşmuş gözükmektedir. Bu çalışma da bu kabullerden hareketle; 16 Nisan 2017 Anayasa Referandumunda yazılı ve görsel basın içeriğinin önemli bir parçasını oluşturan köşe yazarlarının kullanmış oldukları dil, kavramlar ve tanımlamalara bağlı olarak ürettikleri temsiller ve anlamlar irdelenecektir. Bu irdelenmenin temel odak noktasını ise referandum sürecinde yazı basın tarafından yayınlanmış olan köşe yazılarında siyasi partilerin ve siyasal aktörlerin kamuoyuna nasıl aktarıldığı, nasıl bir temsil algısıyla sunulduğu oluşturmaktadır.

1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada Türkiye'de 16 Nisan 2017 tarihinde gerçekleştirilen Anayasa Referandumu'nda siyasi partilere ve siyasi aktörlere ulusal basının farklı ideolojik temsilcileri olan gazetelerdeki köşe yazarları tarafından ne kadar yer verildiği, siyasi parti ve siyasi aktörlerin köşe yazarları tarafından nasıl temsil edildiği, nasıl anlamlandırıldığı ve nasıl yorumlandığı ortaya konulmak istenmiştir. Gazetelerin yayın politikalarına ve siyasal eğilimlerine bağlı olarak köşe yazarlarının sergiledikleri tutumlar, kaleme almış oldukları yazılar üzerinden tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu süreçte farklı düşünce yapılarına sahip gazetelerdeki köşe yazılarında oluşturulan temsillerin ve anlamların farklılıkları ile birlikte aynı düşünsel çizgide yayın yapan basın organlarının köşe yazılarında ürettikleri temsillerin benzerlikleri de ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu anlamda araştırma Türkiye'de basının ve köşe yazarlarının siyasetle olan ilişkilerinin irdelenmesi, kamuoyu oluşturma gücünün ve toplumsal siyasal bilinç oluşumuna etkilerinin ortaya konması açısından önem arz etmektedir.

2. Araştırmanın Kapsamı

Çalışma kapsamında 16 Nisan 2017 tarihinde gerçekleştirilen Anayasa Referandumu'na yönelik Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ve Halkların Demokratik Partisi'nin köşe yazılarındaki temsilleri incelenmiştir. Bununla birlikte Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Başbakan Binali Yıldırım, Ana Muhalefet Partisi Lideri Kemal Kılıçdaroğlu ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin oluşturduğu siyasal aktörlerin basındaki temsilleri analiz edilmiştir. Bu kapsamda 1 Nisan-16 Nisan 2017 tarihleri arasındaki 15 (on beş) günlük süre içinde referandumla dolaylı ya da dolaysız ilgisi bulunan köşe yazıları ele alınmıştır. Araştırmanın örneklemini olarak Cumhuriyet, Sözcü, Hürriyet, Sabah, Star, Yeni Şafak,

Ortadoğu ve Yeniçağ gazeteleri seçilmiştir. Bu gazetelerin seçilme nedeni farklı yayın politikaları ve siyasal eğilimlere sahip olmaları ve etkili basın grupları içinde yer almalarıdır. Sol ve Kemalist yayın çizgisine sahip olan Cumhuriyet ve Sözcü, genel yayın politikaları nedeniyle merkez basının temsilcileri Hürriyet ve Sabah, muhafazakar çizgide yer alan Star ve Yeni Şafak, milliyetçi yayın kimliğine sahip Ortadoğu ve Yeniçağ gazetelerinin internet ortamında en çok okunan köşe yazarları tarafından kaleme alınan makaleleri analiz edilmiştir.

3. Yöntem ve Veri Toplama

3.1. Yöntem

16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu'ndan önceki 15 gün süresince köşe yazarları tarafından referanduma süreciyle ilişkili olan köşe yazılarının analiz edildiği bu çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Merten'in anlatımıyla bir metnin açık içeriksel karakteristiklerinden yararlanarak açık olmayan karakteristiklerinin ve bağlamının araştırılıp, sosyal gerçekliğin ortaya çıkarılmasını amaçlayan içerik analizi, sözel ve yazılı bilgilerin belirli bir amaç bakımından sınıflandırılması, özetlenmesi, belirli kavram veya değişkenlerin ölçülmesi ve anlam çıkarılması için ön çalışma yaparak kategorilere ayrılmasıdır (Robson, 2015, 430). Merten'in tanımının odak noktasını "çıkarım" kavramı oluşturduğu için, bu çalışma da Merten'in bu tanımının odak noktası olan "çıkarım" kavramını merkeze alarak tasarlanmıştır. Gökçe'ye (2001, 27-28) göre de İçerik Çözümlemesi Yöntemi betimsel incelemelerden elde edilen göstergelerden hareketle, nedenlerin veya etkenlerin tespit edilmesi temel amaç haline dönüşmüştür. Dolayısıyla bu noktada "çıkarım" kavramı; içerik/metin ile kaynak, hedef ve durum/ortam arasındaki bir ilişki veya bağlantı kurmayı ifade etmektedir. Sistematik olarak uygulanan bu yöntem ile aynı zamanda elde edilen sayısal veriler sayesinde bir söylemi anlama ve yorumlamada öznel etkenlerden kurtulmak da hedeflenmektedir (Bilgin, 2006, 1).

3.2. Veri Toplama ve Kodlama Cetvelinin Oluşturulması

Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- ✓ Gazetelerin, 16 Nisan 2017 Anayasa Referandumuna yönelik köşe yazılarında siyasi partiler ve siyasal aktörler eşit derecede temsil edilmiş midir?
- ✓ Gazete köşe yazarları hangi siyasi partiye ve siyasal aktöre ne ölçüde yer vermiş siyasi partileri ve siyasal aktörleri nasıl temsil etmiştir?
- ✓ İnceleme kapsamında analiz edilen gazetelerin yayın kimliği ve yayın politikalarına bağlı olarak köşe yazarlarının siyasi parti ve siyasal aktörleri temsil biçimleri nasıl şekillenmiştir?

Araştırma kapsamında incelenen gazeteler ve seçilen köşe yazarları aşağıdaki Tablo-1'de verilmiştir:

Cumhuriyet	Sözcü	Hürriyet	Sabah	Star	Yeni Şafak	Ortadoğu	Yeniçağ
Orhan Bursalı	Emin Çölaşan	Rauf Tamer	Ersin Ramoğlu	Halime Kökçe	Kemal Öztürk	Fikri Atılbaz	Arslan Bulut
Ali Sirmen	Rahmi Turan	Murat Yetkin	Şeref Oğuz	İlhami Işık	Yusuf Kaplan	Yıldırım Çiçek	Orhan Uğuroğlu
Emre Kongar	Soner Yalçın	Mehmet Y. Yılmaz	Mehmet Barlas	Yalçın Akdoğan	İbrahim Karagül	Orhan Karataş	Ahmet Gürsoy
Özgür Mumcu	Uğur Dündar	Abdülkadir Selvi	Okan Müderrisoğlu	Mehmet Metiner	Ali Saydam	Mustafa Önder	Esfendiyar Korkmaz
Şükran Soner	Bekir Coşkun	Yalçın Bayer	Haşmet Babaoğlu	Yiğit Bulut	Aydın Ünal	Şükrü Alnıaçık	Adnan İslamoğlu
Çiğdem Toker	Necati Doğru	Taha Akyol	Engin Ardıç	Nuh Albayrak	Yasin Aktay	Kadir Yıldız	Ahmet Takan
Ergin Yıldızoğlu	Yılmaz Özdil	Ertuğrul Özkök	Mahmut Övür	Ahmet Kekeç	Merve Şebnem Oruç	İsmail Özdemir	Özcan Yeniçeri
Hikmet Çetinkaya	Saygı Öztürk	Sedat Ergin	Hilal Kaplan	Ersay Dede	Tamer Korkmaz		Sadi Somuncuoğlu
Işıl Özgentürk				Resul Tosun	Mehmet Acet		Agah Oktay Güner
					Hüseyin Likoğlu		
					Hayrettin Karaman		
					Süleyman Seyfi Ögün		

Tablo-1: Analiz Edilen Gazeteler ve Köşe Yazarları

Tablo-1'de belirtilen köşe yazarları tarafından 1-Nisan ve 16 Nisan 2017 tarihleri arasında kaleme alınan makaleler ayrıntılı olarak irdelenmiş ve gazete köşe yazıları için kodlama cetveli oluşturulmuştur. Kodlama cetveli oluşturulurken köşe yazarları tarafından kaleme alınan yazılarda yer verilen siyasi partiler ve aktörlerin temsil edilmiş biçimleri ayrı ayrı ele alınarak her biri için üretilen farklı tanımlamalara bağlı olarak alt başlıklar oluşturulmuştur. Alt başlıkları oluşturan temsiller ayrı ayrı kategorize edilmiş olup bu kategorilere girmeyen temsiller ise "diğer" kategorisinde değerlendirilerek kodlanmıştır. Çalışma kapsamında bulgulara ulaşmada içerik

analizi yöntemiyle birlikte gazetelerin yayın politikalarına bağlı olarak köşe yazarları tarafından oluşturulan ideolojik söylemlerin etkisindeki temsillerin tespit edilmesi, ölçümlenebilmesi ve daha anlamlı verilere ulaşılabilmesi adına söylem analizi yönteminin yorumsamacı pratiklerinden de faydalanılmıştır. Araştırmanın amacı ve hedefleri doğrultusunda kullanılan yöntemler sayesinde oluşturulan kodlama cetvelinde gazeteler, köşe yazarları, köşe yazarlarının ürettiği makale sayıları, siyasi partiler, siyasal aktörler ile siyasi partilerin temsil biçimleri ve siyasal aktörlerin temsil biçimleri ana kategorileri oluşturmuştur.

4. Bulgular

4.1. Köşe Yazılarında Siyasi Partiler

16 Nisan 2017 Anayasa Referandumuna yönelik ulusal basının önemli temsilcileri olan ve kamuoyu tarafından belli ideolojik görüşlerin temsilcisi olarak kabul edilen 8 farklı gazetenin 1 Nisan-16 Nisan 2017 tarihleri arasındaki 15 günlük süre içinde 71 köşe yazarı tarafından kaleme alınan 333 adet makale araştırma kapsamında incelenmiştir. İncelemeler sonucunda en fazla makale Yeniçağ gazetesi tarafından yayınlanırken (61 adet) tüm siyasi partilerin gazetelerin tamamında 3580 defa temsil edildiği ve siyasi partilere farklı temsiller ile en fazla yer ayrılan köşe yazılarının Ortadoğu gazetesi (994 defa) yazarları tarafından kaleme alındığı göze çarpmaktadır.

GAZETELER	Köşe yazarı sayısı	Köşe Yazısı Sayısı	Adalet ve Kalkınma Partisi	Cumhuriyet Halk Partisi	Milliyetçi Hareket Partisi	Halkların Demokratik Partisi	Toplam
Cumhuriyet	9	32	289 / %90,88	14 / %4,40	14 / %4,40	1 / %0,31	318 / %8,89
Sözcü	8	44	332 / %78,30	42 / %9,90	45 / %10,61	5 / %1,18	424 / %11,85
Hürriyet	8	43	209 / %53,59	64 / %16,41	69 / %17,70	48 / %12,30	390 / %10,90
Sabah	8	47	40 / %16,94	159 / %67,37	19 / %8,05	18 / %7,62	236 / %6,60
Star	9	28	94 / %30,42	182 / %58,90	2 / %0,64	33 / %10,68	311 / %8,68
Yeni Şafak	12	37	106 / %26,17	261 / %64,44	19 / %4,69	19 / %4,69	405 / %11,32
Ortadoğu	7	41	58 / %5,83	391 / %39,33	392 / %39,34	153 / %15,39	994 / %27,78
Yeniçağ	10	61	386 / %76,90	37 / %7,37	77 / %15,33	2 / %0,39	502 / %14,03
Toplam	71	333	1514 / %42,29	1150 / %32,13	639 / %17,79	279 / %7,79	3580 / %100

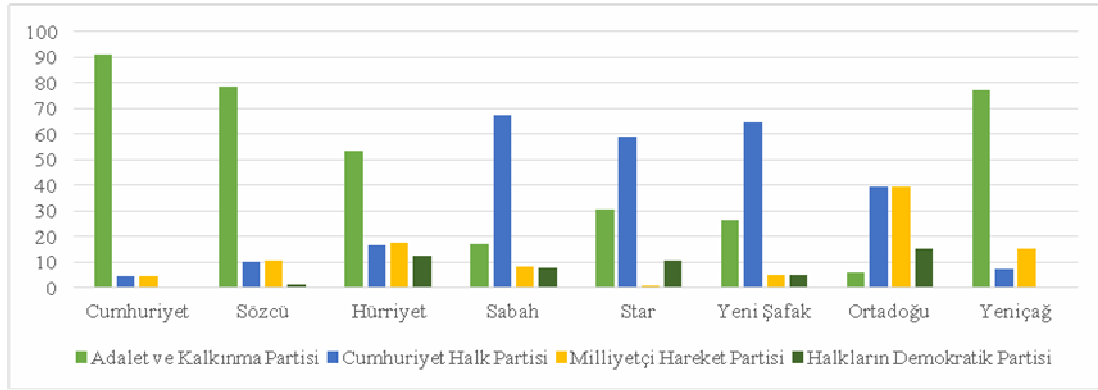
Tablo-2: Gazetelerin Köşe Yazılarında Siyasi Partilerin Temsil Sayıları ve Oranları

Araştırma sürecinde ele alınan gazetelerin köşe yazıları incelendiğinde tüm siyasi partiler arasında Adalet ve Kalkınma Partisi %42,29 (1514 defa) oranıyla en çok temsil edilen parti olmuştur. Adalet ve Kalkınma Partisi incelenen köşe yazıları içinde Cumhuriyet gazetesinde %90,88, Sözcü gazetesinde %78,30 Hürriyet gazetesinde %53,59 Yeniçağ gazetesinde %76,90'lık oranla en fazla yer ayrılan parti olmuştur. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin en az temsil edildiği köşe yazıları ise %5,83 ile Ortadoğu, %16,94 ile Sabah ve %26,17 ile Yeni Şafak gazetelerinde yayınlanmıştır. Araştırma kapsamında incelenen gazeteler göz önüne alındığında %32,13 (1150 defa) oranında temsil edilen Cumhuriyet Halk Partisi, en çok %67,37 ile Sabah, %58,90 ile Star, %64,44 ile Yeni Şafak, %39,33 ile Ortadoğu gazetesindeki köşe yazarları tarafından temsil edilmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi'nin en az temsil edildiği yazıları %4,40 ile Cumhuriyet %7,37 ile Yeniçağ ve %9,90 ile Sözcü gazetesi köşe yazarları kaleme almıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi araştırmanın örnekleme olarak seçilen gazeteler tarafından %17,79 (637 defa) oranında temsil edilirken %39,34 lük oranla en çok Ortadoğu gazetesi köşe yazarları tarafından temsil edilmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi'nin en az yer bulduğu gazeteler %4,69 ile Yeni Şafak, %4,40 ile Cumhuriyet ve %0,64 ile Star gazetelerinin köşe yazıları olmuştur.

Halkların Demokratik Partisi analiz edilen gazete köşe yazarları arasında %7,79 (279 defa) oranında en az temsil edilen parti olarak tespit edilmiş olup en çok %15,39 oranla Ortadoğu gazetesi köşe yazılarında kendine yer bulmuştur. Halkların Demokratik Partisi'nin en az temsil edildiği gazete köşe yazıları ise %0,31 ile Cumhuriyet ve %0,39 ile Yeniçağ gazetesi yazarları tarafından kaleme alınan makalelerde olmuştur.

Genel olarak bakıldığında farklı ideolojik yapıya sahip olduğu varsayılan ve bu doğrultuda üretim yapan gazetelerin köşe yazarlarının aynı ideolojik yapıya sahip siyasi partilere yer vermek yerine karşıt ideolojik yapıya sahip partileri olumsuz olarak niteleyip şiddetli bir şekilde eleştirerek daha çok temsil ettikleri görülmektedir. Ortadoğu gazetesi köşe yazarları bütün partiler içinde aynı ideolojik yapıya sahip olduğu Milliyetçi Hareket Partisi'ne %39,34 (392 defa) oranında yer vererek bu genellemenin dışında gibi görünmektedir. Lakin bununla birlikte %39,33 (391 defa) oranında Cumhuriyet Halk Partisi'ne ve %15,39 (153 defa) oranında Halkların Demokratik Partisi gibi karşıt ideolojik yapıya sahip partilere yer vererek diğer gazete köşe yazarlarından çok da farklı bir tutum izlememişlerdir.

Grafik-1: Siyasi Partilerin Köşe Yazılarında Temsil Oranları

Gazeteler	AKP	İktidar	Hükümet	Örterler	Baskıcı	Diktatör	Totaliter	Demokrasi Karşılı	AK Parti	İstikrarlı	Demokrat	Diğer	Toplam
Cumhuriyet	45 %15,60	54 %18,70	8 %2,77	21 %7,27	32 %11,07	27 %9,34	23 %7,95	26 %8,99	0 %0	0 %0	0 %0	1 %0,35	289 %90,88
Sözcü	62 %18,62	42 %12,65	2 %0,60	19 %5,72	31 %9,34	54 %16,24	37 %11,15	24 %7,23	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	332 %78,30
Hürriyet	36 %17,22	10 %4,78	13 %6,22	4 %1,91	16 %7,65	11 %5,26	4 %1,91	17 %8,13	65 %31,10	5 %2,39	3 %1,43	5 %2,40	209 %53,59
Sabah	2 %5	1 %2,5	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	13 %32,50	9 %22,50	1 %2,50	1 %2,50	40 %16,94
Star	4 %4,25	9 %9,60	1 %1,06	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	33 %35,10	19 %20,21	11 %11,70	2 %2,13	94 %30,42
Yeni Şafak	0 %0	22 %20,75	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	61 %57,55	8 %7,55	3 %2,83	1 %0,94	106 %26,17
Ortadoğu	44 %74,86	5 %8,62	3 %5,17	0 %0	0 %0	2 %3,45	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	2 %3,45	58 %5,83
Yeniçağ	78 %20,20	54 %13,99	7 %1,81	28 %7,25	34 %8,80	61 %15,80	16 %4,14	10 %2,59	8 %2,07	0 %0	0 %0	7 %1,81	386 %76,90

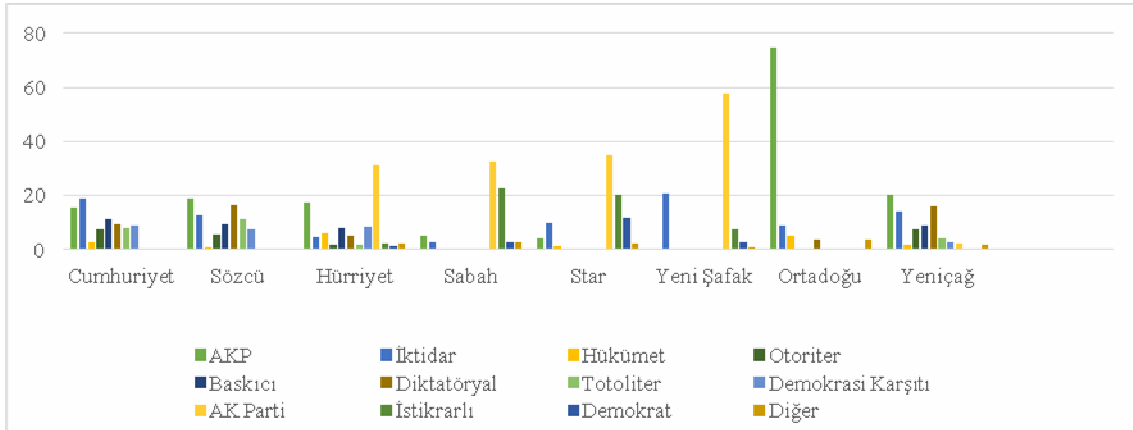
Tablo-3: Adalet ve Kalkınma Partisinin Köşe Yazılarındaki Temsilleri

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin gazete köşe yazılarındaki temsil biçimleri Tablo-3'de aktarılmıştır. Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Adalet ve Kalkınma Partisi gazete köşe yazılarında farklı biçimlerde temsil edilmekle birlikte genellikle "AKP", "iktidar", "AK Parti" ve "hükümet" olarak tanımlanmıştır. Söylem ve anlam olarak aynı şeyi işaret ediyor görünse de 'AKP' ile 'AK Parti' tanımlamaları gazete köşe yazarlarının ideolojik tutumlarına göre tercih edilmiş ve bu ideolojik farklılıklara göre temsil ve anlam biçimleri geliştirilmiştir. Bu kapsamda analiz edilen gazete köşe yazılarına göre Adalet ve Kalkınma Partisi Cumhuriyet, Sözcü, Hürriyet, Ortadoğu ve Yeniçağ gazetelerinde genellikle 'AKP' olarak tanımlanırken Yeni Şafak, Star, Sabah ve yine Hürriyet gazetelerindeki bazı yazılarda 'AK Parti' olarak tanımlanmıştır.

Gazete bazında yapılan incelemelerde ise Cumhuriyet, Sözcü, Hürriyet ve Yeniçağ gazetelerinin köşe yazılarında Adalet ve Kalkınma Partisi, "otoriter", "baskıcı", "demokrasi karşıtı", "diktatör", "tek parti iktidarı", "totaliter" gibi olumsuz nitelendirmeler ile temsil edilmiştir. Bunun dışında Cumhuriyet gazetesinde %1,38, Sözcü gazetesinde %3,01 ve Yeniçağ gazetesinde %6,48 oranında bu temsillerden farklı olarak Adalet ve Kalkınma Partisi "takiyeci" olarak da nitelendirilmiştir. Ayrıca diğer gazetelerden farklı olarak Yeniçağ gazetesinde Adalet ve Kalkınma Partisi için kullanılan "FETÖ işbirlikçisi" (%4,92) şeklindeki temsil de dikkat çekmiştir. Bununla birlikte Hürriyet, Sabah, Star ve Yeni Şafak gazetelerinde Adalet ve Kalkınma Partisi'nin "AK Parti", "demokrat" ve "istikrar" gibi olumlu tanımlamalar ile temsil edildiği görülmektedir. Ayrıca Yeni Şafak gazetesinde %4,72 ve Sabah gazetesinde %2,50 oranında "Türkiye sevdalısı" olarak tanımlanan Adalet ve Kalkınma Partisi, yine Sabahta %10, Starda %6,38 ve Yeni Şafakta %2,83 oranında "birleştirici" ve "kucaklayıcı" gibi temsillerle olumlu şekilde nitelendirilmiştir. Bunun yanı sıra Adalet ve Kalkınma Partisi, Sabah ve Star gazetelerinde sırasıyla en "başarılı iktidar" (%5 ve %3,19), "milletin iktidarı" (%5 ve % 1,06) ve "reformist" (%2,50 ve %4,25) gibi olumlu olarak tanımlamalar ile temsil edilmiştir.

Dikkat çeken bulgulardan biri de özellikle merkez medya temsilcisi olan Hürriyet gazetesi köşe yazarlarının Adalet ve Kalkınma Partisi ile ilgili temsillerinde ortaya çıkmıştır. Yazar bazında yapılan değerlendirmeler kapsamında Hürriyet gazetesindeki köşe yazarlarının bir kısmını oluşturan Mehmet Y. Yılmaz, Yalçın Bayer, Ertuğrul Özkök, Sedat Ergin Adalet ve Kalkınma Partisi'ni "AKP", "iktidar", "hükümet", "diktatör", "otoriter", "baskıcı", "demokrasi karşıtı" ve "totaliter" gibi tanımlamalar ile temsil etmiştir. Diğer köşe yazarları Rauf Tamer, Abdülkadir Selvi ve Murat Yetkin ise Adalet ve Kalkınma Partisi'ni "AK Parti", "istikrarlı" ve "demokrat" gibi olumlu tanımlamalar kullanarak temsil etmiştir.

Grafik-2: Adalet ve Kalkınma Partisinin Köşe Yazılarındaki Temsilleri ve Oranları

Gazeteler	CHP	Ana Muhalefet	Solcu	Hayırcı	Türkiye Düşmanı	FETÖ Ortağı	Darbe Yanlısı	Vesayetçi	PKK Yanlısı	İşbirlikçisi	Terör	Diğer	Toplam
Cumhuriyet	7 %50	2 %14,28	1 %7,14	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	14 %4,40
Sözcü	17 %40,47	1 %2,38	3 %7,14	2 %4,76	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	42 %9,90
Hürriyet	48 %75	5 %7,81	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	1 %1,56	64 %16,41
Sabah	68 %42,77	2 %1,25	5 %3,14	11 %6,91	6 %3,77	14 %8,80	6 %3,77	0 %0	0 %0	6 %3,77	25 %15,72	25 %15,72	159 %67,37
Star	65 %31,71	5 %2,74	0 %0	9 %4,94	3 %1,65	26 %14,28	5 %2,74	8 %4,39	3 %1,65	1 %0,55	26 %14,28	26 %14,28	182 %58,90
Yeni Şafak	145 %55,56	5 %1,91	3 %1,55	18 %6,89	6 %2,29	14 %5,36	16 %6,13	4 %1,53	0 %0	0 %0	10 %3,83	10 %3,83	261 %64,44
Ortadoğu	183 %46,80	2 %0,51	20 %5,11	26 %6,65	18 %4,60	24 %6,14	14 %3,18	1 %0,26	41 %10,48	20 %5,11	19 %4,86	19 %4,86	391 %99,33
Yeniçağ	24 %64,87	1 %2,70	0 %0	2 %5,40	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	37 %7,37

Tablo-4: Cumhuriyet Halk Partisinin Köşe Yazılarındaki Temsilleri

Cumhuriyet Halk Partisi'nin gazete köşe yazılarındaki temsillerine bakıldığında bütün gazete köşe yazarları tarafından farklı oranlarda da olsa partinin kısaltması olan "CHP" ve "Ana muhalefet" olarak nitelendirildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra Hürriyet, Star ve Yeniçağ gazeteleri dışındaki diğer gazetelerin köşelerinde "solcu" olarak da tanımlanmıştır.

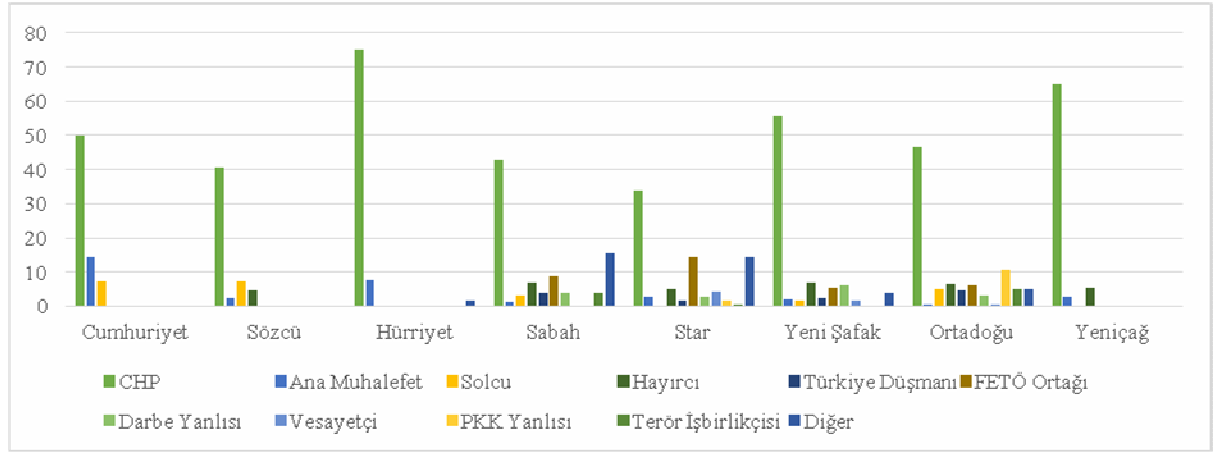
Cumhuriyet Halk Partisi'nin "hayırcı" olarak temsil edildiği gazete köşe yazıları %4,76 Sözcü, %5,40 Yeniçağ, %6,91 Sabah, %4,94 Star, %6,89 Yeni Şafak, %6,65 Ortadoğu olarak göze çarpmaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken husus, Sözcü ve Yeniçağ gazetelerindeki temsillerde Cumhuriyet Halk Partisi'nin referandumdaki tercihini belirten bir tanımlama iken Sabah, Star, Yeni Şafak ve Ortadoğu gazetelerindeki "hayırcı" ifadesi "istememezlik zihniyeti" in devamını ifade eden bir temsil olarak kullanılmıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin en çok temsil edildiği gazeteler olan Sabah, Star, Yeni Şafak ve Ortadoğu gazetelerinin köşe yazarları tarafından %3,77 (Sabah), %1,65 (Star), %2,29 (Yeni Şafak) ve %4,60 (Ortadoğu) oranında "Türkiye Düşmanı" olarak tanımlanmıştır. Yine aynı gazetelerin köşe yazarları tarafından %8,80 (Sabah), %14,28 (Star), %5,36 (Yeni Şafak) ve %6,14 (Ortadoğu) oranlarında "FETÖ Ortağı" olarak nitelendirilmiştir. Bu

aynı gazetelerin köşe yazarları ayrıca %3,77 (Sabah), %2,74 (Star), %6,13 (Yeni Şafak) ve %3,18 (Ortadoğu) oranlarında Cumhuriyet Halk Partisi "Darbe Yanlısı" şeklinde ifade edilmiştir. Bununla birlikte Star (%4,39), Yeni Şafak (%1,53) ve Ortadoğu (%0,26) gazetelerinde "vesayetçi" olarak tanımlanan Cumhuriyet Halk Partisi, Sabah (%3,77), Star (%0,55) ve Ortadoğu (%5,11) gazetelerinde "Terör İşbirlikçisi" olarak da tanımlanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi için dikkat çeken tanımlamalardan birisi de Ortadoğu (%10,48) ve Star (%1,65) gazetelerinin köşe yazarları tarafından üretilen "PKK Yanlısı" ifadesidir.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin sırasıyla en az temsil edildiği gazeteler olan Cumhuriyet, Yeniçağ ve Sözcü gazetelerindeki temsillerine baktığımızda genelde olumlu nitelermelerin kullanıldığı dikkat çekmiştir. Nitekim Cumhuriyet gazetesi köşe yazarları tarafından "laik" (%7,14), "Atatürkçü" (%7,14), "Birleştirici" (%7,14), "Cumhuriyetçi" (%7,14) olarak tanımlanan Cumhuriyet Halk Partisi, Yeniçağ gazetesi köşe yazarları tarafından da "demokrat" (%5,40), "bütünleştirici" (%5,40), "laik" (%2,70), "Atatürkçü" (%2,70), "milliyetçi" (%2,70) ve "cumhuriyetçi" (%2,70) olarak tanımlanmıştır. Sözcü gazetesine baktığımızda ise Cumhuriyet Halk Partisi'nin diğer gazetelerden farklı olarak "demokrat" (%9,52), "bütünleştirici" (%7,14), "sosyal demokrat" (%4,76), "birleştirici" (%4,76), "Türkiye Sevdalısı" (%2,38), "özgürlükçü" (%2,38) şeklinde tanımlandığı görülmektedir. Hürriyet gazetesi köşe yazarlarının bir kısmı Cumhuriyet Halk Partisi'ni "özgürlükçü" (%1,56), "sosyal demokrat" (%1,56), "Atatürkçü" (%1,56) olarak nitelerken bir kısım köşe yazarı tarafından "basiretsiz" (%6,25) ve "beceriksiz" (%4,69) şeklinde olumsuz tanımlamalar ile de temsil etmişlerdir.

Grafik-3: Cumhuriyet Halk Partisi'nin Köşe Yazılarında Temsilleri ve Oranları

Gazeteler	MHP	Milliyetçi	Ülkücü	Ortoriter	Türkiye Sevdalısı	Muhafazakar	Türkçü	İktidar Destekçisi	Vatan-sever	Muhalefet Partisi	Diğer	Toplam
Cumhuriyet	12 %85,78	0 %0	1 %7,14	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	1 %7,14	0 %0	0 %0	0 %0	14 %4,40
Sözcü	17 %37,78	5 %11,11	10 %22,22	2 %4,44	0 %0	0 %0	1 %2,22	4 %8,88	1 %2,22	2 %4,44	0 %0	45 %10,61
Hürriyet	50 %72,46	2 %2,90	13 %18,84	1 %1,45	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	2 %2,90	0 %0	69 %17,70
Sabah	8 %42,10	2 %10,52	1 %5,26	0 %0	4 %21,05	1 %5,26	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	19 %8,05
Star	2 %0,64	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	2 %0,64

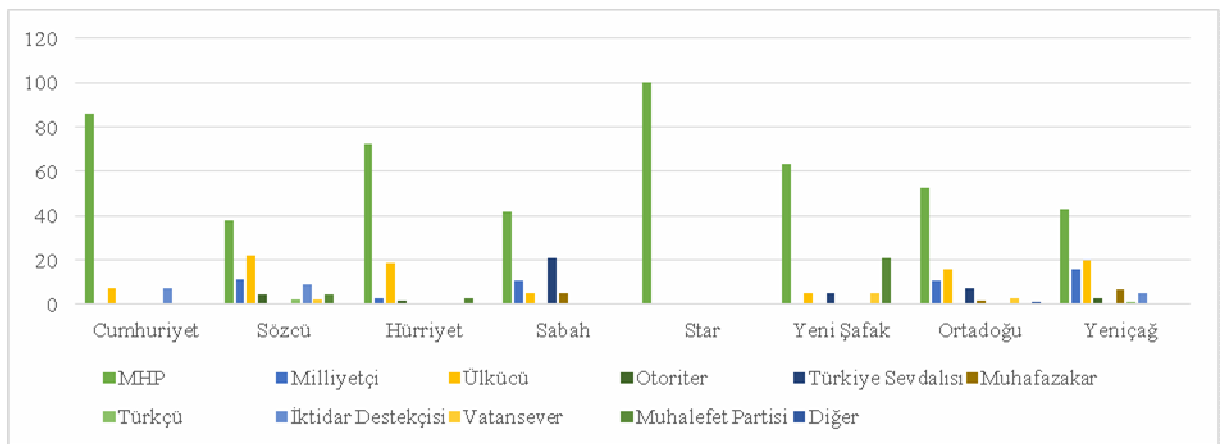
Yeni Şafak	12 %63,15	0 %0	1 %5,26	0 %0	1 %5,26	0 %0	0 %0	0 %0	1 %5,26	4 %21,05	0 %0	19 %4,69
Ortadoğu	206 %52,55	42 %10,71	63 %16,07	0 %0	29 %7,39	6 %1,53	1 %0,25	0 %0	10 %2,55	0 %0	4 %1,02	392 %39,34
Yeniçağ	33 %42,85	12 %15,58	15 %19,48	2 %2,60	0 %0	5 %6,49	1 %1,29	4 %5,19	0 %0	0 %0	0 %0	77 %15,33

Tablo-5: Milliyetçi Hareket Partisi'nin Köşe Yazılarındaki Temsilleri

Milliyetçi Hareket Partisi'nin gazetelerdeki temsil biçimlerinin yer aldığı Tablo-5' te de görüldüğü üzere genellikle partinin kısaltması olan "MHP" ve "ülkücü" tanımlamaları ile temsil edildiği gözlenmiştir. Partinin adında yer alan "milliyetçi" ifadesi Cumhuriyet ve Yeni Şafak gazetelerindeki köşe yazarları tarafından kullanılmazken Sözcü (%11,11), Hürriyet (%2,90), Sabah (%10,52), Ortadoğu (%10,71) ve Yeniçağ (%15,58) gazeteleri köşe yazarları tarafından tercih edilen temsil biçimlerinden olmuştur.

Gazete bazında ele aldığımızda Cumhuriyet gazetesi tarafından %7,14 oranında "iktidar destekçisi" olarak tanımlanan Milliyetçi Hareket Partisi, Sözcü gazetesi yazarları tarafından %4,44 "otoriter", %2,22 "Türkçü", %8,88 "iktidar destekçisi", %2,22 "Vatansever" ve %4,44 oranında "Muhalefet Partisi" olarak tanımlanmıştır. Merkez medya temsilcilerinden Hürriyet gazetesi yazarları tarafından "otoriter" (%1,45) ve "muhalefet partisi" (%2,90) olarak da nitelenen Milliyetçi Hareket Partisi diğer merkez medya temsilcisi Sabah gazetesi köşe yazarları tarafından ise %21,05 oranla "Türkiye Sevdalısı" %15,79 oranla "Terör Karşıtı" ve %5,26 oranla "muhafazakar" olarak ifade edilmiştir. Yeni Şafak gazetesine baktığımızda Milliyetçi Hareket Partisi'nin köşe yazarları tarafından %5,26 oranlarında "Türkiye Sevdalısı" ve "Vatansever" ile birlikte %21,05 oranında "Muhalefet Partisi" olarak tanımlandığı görülmektedir.

Milliyetçi ve ülkücü kesimin temsilcisi olarak görülen Ortadoğu ve Yeniçağ gazetelerindeki köşe yazılarında Milliyetçi Hareket Partisi'nin temsil biçimlerine bakıldığında Ortadoğu gazetesinde "Türkiye Sevdalısı" (%7,39), "Muhafazakar" (%1,53), "Türkçü" (%0,25), "Vatansever" (%2,55), "birleştirici" (%3,06), "Atatürkçü" (%2,55) gibi olumlu tanımlamalar kullanıldığı görülmektedir. Yeniçağ gazetesinde ise "Muhafazakar" (%6,49) ve "Türkçü" (%1,29) gibi nitelermeler ile birlikte "otoriter" (%2,60) ve "iktidar destekçisi" (%5,19) ve "iktidar ortağı" (%1,29) şeklindeki tanımlamaların da kullanıldığı görülmektedir.

Grafik-4: Milliyetçi Hareket Partisinin Köşe Yazılarında Temsilleri ve Oranları

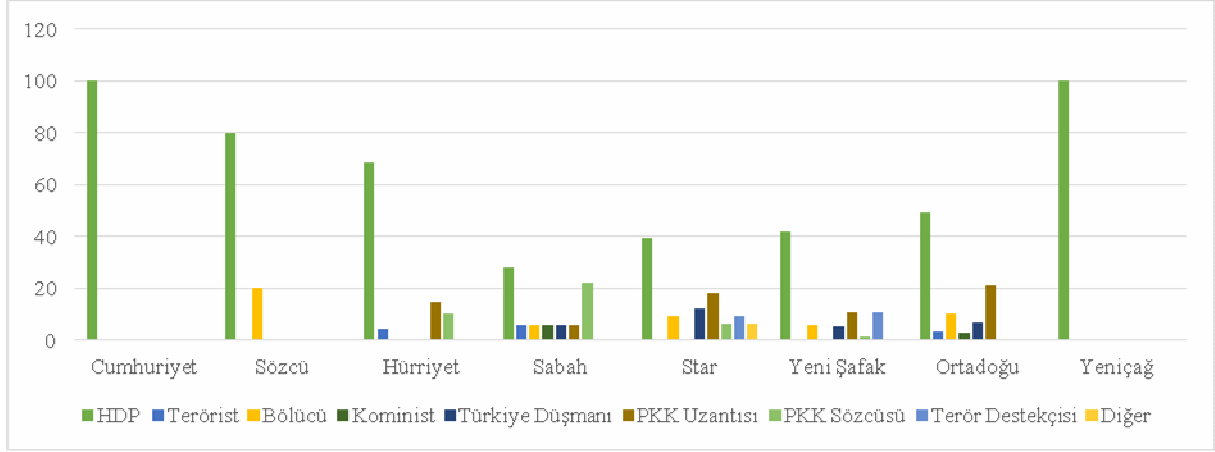

Gazeteler	HDP	Terörist	Bölücü	Komünist	Türkiye Düşmanı	PKK Uzantısı	PKK Sözcüsü	Terör Destekçisi	Diğer	Toplam
Cumhuriyet	1 %100	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	1 %0,31
Sözcü	4 %80	0 %0	1 %20	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	5 %1,18
Hürriyet	33 %68,75	2 %4,16	0 %0	0 %0	0 %0	7 %14,58	5 %10,41	0 %0	0 %0	48 %12,30
Sabah	5 %27,78	1 %5,55	1 %5,55	1 %5,55	1 %5,55	1 %5,55	4 %22,22	0 %0	0 %0	18 %7,62
Star	13 %39,40	0 %0	3 %9,09	0 %0	4 %12,12	6 %18,18	2 %6,06	3 %9,09	2 %6,06	33 %10,68
Yeni Şafak	8 %42,10	0 %0	1 %5,56	0 %0	1 %5,26	2 %10,52	2 %1,30	2 %10,52	0 %0	19 %4,69
Ortaadoğu	75 %49,10	5 %3,26	16 %10,45	4 %2,61	10 %6,53	32 %20,91	0 %0	0 %0	0 %0	153 %15,39
Yeniçağ	2 %100	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	2 %0,39

Tablo-6: Halkların Demokratik Partisinin Köşe Yazılarındaki Temsilleri

Halkların Demokratik Partisi (HDP) referandum sürecinde gazeteler tarafından en az temsil edilen ve en az yer ayrılan parti (%7,89) olarak göze çarpmaktadır. Genel olarak gazetelerin tamamındaki köşe yazılarında genellikle partinin kısaltması olan "HDP" kullanılarak temsil edilmekle birlikte farklı olumsuz temsillerin de gazete köşe yazarları tarafından kullanıldığı görülmektedir. Bu kapsamda Sözcü gazetesi tarafından %20 oranında "bölücü" olarak nitelendirilen Halkların Demokratik Partisi, merkez medya temsilcileri Hürriyet'te %4,16 oranında "Terörist", %14,58 oranında "PKK Uzantısı" ve %10,41 oranında ise "PKK Sözcüsü" olarak nitelendirilmiştir. Diğer merkez medya temsilcisi Sabah gazetesi köşe yazılarında ise Halkların Demokratik Partisi; %5,55 "Terörist", %5,55 "PKK Uzantısı", %5,55 "Türkiye Düşmanı", %5,55 "Komünist", %5,55 "bölücü" ve %22,22 "PKK Sözcüsü" şeklindeki tanımlamalar ile temsil edilmiştir.

Star gazetesinin köşe yazılarına baktığımızda Halkların Demokratik Partisi'nin yine aynı şekilde "PKK Uzantısı" (%18,18), "Bölücü" (%9,09), "Türkiye Düşmanı" (%12,12) "Terör Destekçisi" (%9,09) ve "PKK Sözcüsü" (%6,06) olarak tanımlandığı görülmektedir. Yeni Şafak gazetesinde de benzer söylemler yer alırken diğer gazetelerden farklı olarak %10,52 oranında "Milan" olarak tanımlanmıştır. Halkların Demokratik Partisi, bütün gazeteler arasında kendisine en çok yer ayıran Ortadoğu gazetesi köşe yazarları tarafından diğer gazetelerden farklı olarak "terörist" (%3,26), "Marksist" (%1,30), "Leninist" (%0,65), "Komünist" (%2,61) ve "Marjinal" (%2,61) gibi ifadeler ile temsil edilmiştir. Araştırma kapsamında dikkat çeken unsurlardan birisi ise Cumhuriyet ve Yeniçağ gazetelerinin Halkların Demokratik Partisi'ne en az yer veren gazeteler olması ile birlikte sadece partinin kısaltması olan "HDP" ibaresinin kullanılarak temsil edilmiş olmasıdır.

Grafik-5: Halkların Demokratik Partisinin Köşe Yazılarındaki Temsilleri ve Oranları

5.2. Köşe Yazarları ve Siyasal Aktörler

GAZETİLE R	Köşe Yazarı Sayısı	Köşe Yazısı Sayısı	Recep Tayyip Erdoğan	Kemal Kılıçdaroğlu	Devlet Bahçeli	Binali Yıldırım	TOPLAM
Cumhuriyet	9	32	127 %94,07	1 %0,74	6 %4,44	1 %0,74	135 %8,68
Sözcü	8	44	180 %76,27	17 %8,09	24 %11,43	15 %7,14	236 %15,18
Hürriyet	8	43	176 %59,06	53 %17,78	32 %10,74	37 %12,42	298 %19,16
Sabah	8	47	35 %19,02	134 %72,83	10 %5,43	5 %2,72	184 %11,83
Star	9	28	54 %34,84	93 %60,00	3 %1,93	5 %3,22	155 %9,97
Yeni Şafak	12	37	73 %46,50	77 %49,04	2 %1,27	5 %3,18	157 %10,10
Ortadoğu	7	41	28 %16,87	64 %38,55	68 %40,96	6 %3,62	166 %10,68
Yeniçağ	10	61	158 %70,53	28 %12,5	25 %11,16	13 %5,80	224 %14,40
Toplam	71	333	831 %53,44	467 %30,03	170 %10,93	87 %5,59	1555 %100

Tablo-7: Köşe Yazılarında Siyasal Aktörlerin Temsil Sayıları ve Oranları

Tablo-7'de görüldüğü üzere inceleme kapsamındaki gazetelerin köşe yazarları siyasi aktörleri farklı sayılarda temsil etmişlerdir. 8 farklı gazetede 71 köşe yazarı tarafından üretilen 333 makalede Recep Tayyip Erdoğan, Binali Yıldırım, Kemal Kılıçdaroğlu ve Devlet Bahçeli toplamda 1529 defa temsil edilmiş olup en fazla temsil edilen siyasi aktör 805 defa (%52,65) ile Recep Tayyip Erdoğan olmuştur. Sonrasında sırasıyla 467 defa (%30,54) ile Kemal Kılıçdaroğlu, 170 defa (%11,12) ile Devlet Bahçeli ve 87 defa (%5,69) ile de en az temsil edilen Binali Yıldırım olmuştur.

Gazete bazında değerlendirilecek olursa Cumhuriyet gazetesindeki 9 köşe yazarı tarafından kaleme alınan 32 makalede toplamda siyasal aktörler 135 defa temsil edilmiştir. Bu temsillerin 127'si (%94,07) Recep Tayyip Erdoğan ile ilgili olup 6'sı (%4,44) Devlet Bahçeli'ye 1'er tanesi (%0,74) de Kemal Kılıçdaroğlu ve Binali Yıldırım'a aittir.

Sözcü gazetesindeki 8 köşe yazarı tarafından yazılan 44 makalede ise 210 kere siyasi aktörlerin temsil edildiği görülmektedir. Bu temsillerin 154'ü (%76,27) Recep Tayyip Erdoğan'a, 24'ü (%11,43) Devlet Bahçeli'ye, 17'si (%8,09) Kemal Kılıçdaroğlu'na ve 15'i (%7,14) Binali Yıldırım'a ayrılmıştır.

Siyasal aktörlere en fazla yer veren gazete Hürriyet gazetesi olarak karşımıza çıkmıştır. Hürriyet gazetesindeki 8 köşe yazarı tarafından üretilen 43 makalede ise bütün siyasi aktörler 298 defa temsil edilmiştir. Bu temsillerin 176'sı (%59,06) Recep Tayyip Erdoğan, 53'ü (%17,78) Kemal Kılıçdaroğlu, 37'si (%12,42) Binali Yıldırım ve 32'si (%10,74) Devlet Bahçeli'ye aittir.

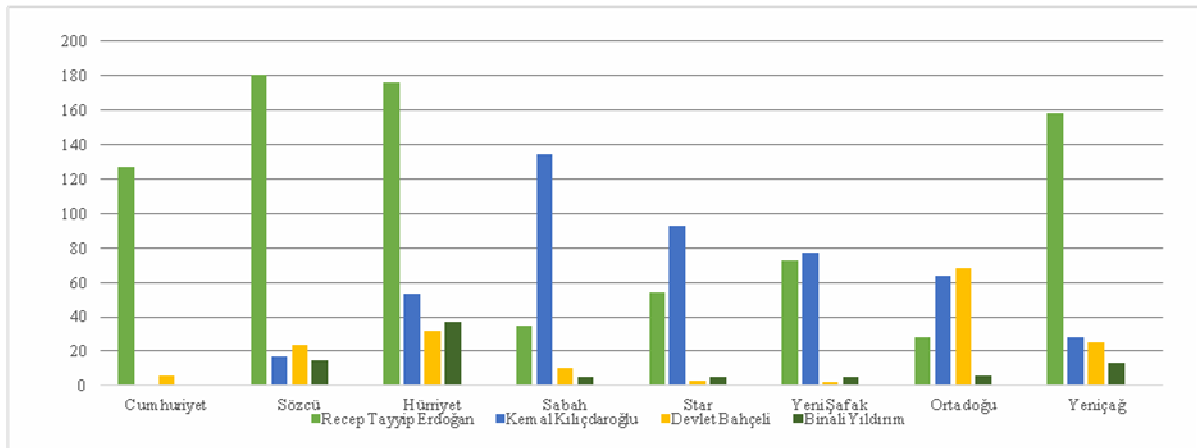
Merkez medyanın bir diğer temsilcisi olan Sabah gazetesinde 8 köşe yazarının kaleme aldığı 44 makale irdelenmiş ve bütün siyasi aktörlerin 184 defa temsil edildiği ortaya çıkmıştır. En fazla temsil edilen siyasi aktör 134 defa ile (%72,83) Kemal Kılıçdaroğlu iken sırasıyla Recep Tayyip Erdoğan 35 defa (%19,02), Devlet Bahçeli 10 defa (%5,43) ve Binali Yıldırım 5 defa (%2,72) temsil edilmiştir.

Star gazetesinin 9 köşe yazarının kaleme aldığı 28 makalede siyasi aktörlerin 155 defa temsil edildiği gözlenirken en fazla temsil edilen siyasi aktör 93 defa (%60,00) ile Kemal Kılıçdaroğlu olmuştur. Onu sırasıyla Recep Tayyip Erdoğan 54 defa (%34,84), Binali Yıldırım 5 defa (%3,22) ve Devlet Bahçeli 3 defa (%1,93) izlemiştir.

Yeni Şafak gazetesinde ise 12 köşe yazarı Anayasa Referandumuna yönelik 37 adet yazı kaleme almıştır. Bu yazılarda siyasi aktörler 157 defa temsil edilirken en fazla yer ayrılan siyasi aktör 77 defa (%49,04) ile Kemal Kılıçdaroğlu olmuştur. 73 defa (%46,50) temsil edilen Recep Tayyip Erdoğan'ı 5 defa (%3,18) ile Binali Yıldırım ve 2 defa (%1,27) ile Devlet Bahçeli takip etmiştir.

Milliyetçi çizgide yayın yapan basın organlarından Ortadoğu gazetesinde 7 köşe yazarı tarafından kaleme alınan 41 yazıda siyasi aktörler 166 defa temsil edilmiştir. Diğer gazetelerden farklı olarak Ortadoğu gazetesinde en fazla temsil edilen siyasi aktör 68 defa (%40,96) ile Devlet Bahçeli'dir. Sonrasında Kemal Kılıçdaroğlu 64 defa (%38,55), Recep Tayyip Erdoğan 28 defa (%16,87), Binali Yıldırım 6 defa (%3,62) temsil edilmiştir.

Son olarak Yeniçağ gazetesini incelendiğinde 10 köşe yazarının 61 yazısında siyasi aktörlerin 224 defa temsil edildiği ve bu temsillerin 158'nin (%70,53) Recep Tayyip Erdoğan'a ayrıldığı görülmektedir. Daha sonra 28 defa (%12,50) Kemal Kılıçdaroğlu, 25 defa (%11,16) Devlet Bahçeli ve 13 defa (%5,80) Binali Yıldırım temsil edilmiştir. Genel olarak bakıldığında Cumhuriyet gazetesinde Recep Tayyip Erdoğan ve anlamlı sayıda olmasa da Devlet Bahçeli temsillerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Sözcü, Hürriyet ve Yeniçağ gazetelerindeki temsillerde Recep Tayyip Erdoğan en çok temsil edilen siyasi aktör olurken diğer siyasi aktörlere birbirlerine yakın sayıda yer ayrılmıştır. Sabah, Star ve Yeni Şafak gazetelerindeki temsillere bakıldığında en çok temsil edilen siyasi aktörün Kemal Kılıçdaroğlu olduğu ve Recep Tayyip Erdoğan dışındaki aktörlere ise anlamlı sayıda yer verilmediği tespit edilmiştir. Diğer gazetelerden farklı olarak Ortadoğu gazetesinde en çok temsil edilen siyasi aktör Devlet Bahçeli olurken yine çok yakın oranda Kemal Kılıçdaroğlu'na yer verildiği görülmüştür. Elde edilen bu bulgular aşağıdaki grafik-6' da detaylı olarak aktarılmıştır.

Grafik-6: Gazetelere Göre Siyasal Aktörlerin Temsil Sayıları

Gazeteler	Erdoğan	Recep Tayyip Erdoğan	Cumhurbaşkanı Erdoğan	Cumhurbaşkanı Erdoğan	Reis	Diktatör	Tek Adam	Sultan	Saray	Diğer	Toplam
Cumhuriyet	20 %15,75	1 %0,79	6 %4,72	0 %0	7 %5,51	17 %13,38	15 %11,81	5 %3,94	6 %4,72	4 %3,15	127 %94,07
Sözcü	37 %20,56	2 %1,11	16 %8,89	0 %0	10 %5,55	7 %3,89	10 %5,55	6 %3,33	9 %5,00	6 %3,33	180 %76,27
Hürriyet	69 %39,20	10 %5,68	40 %22,72	28 %15,90	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	3 %1,70	176 %59,06
Sabah	6 %17,14	5 %14,29	10 %28,57	4 %11,43	6 %17,14	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	1 %2,86	35 %19,02
Star	24 %44,44	0 %0	13 %24,07	3 %5,55	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	3 %5,55	54 %34,84
Yeni şafak	34 %46,57	5 %6,85	6 %8,10	20 %27,03	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	2 %2,70	73 %46,50
Ortadoğu	6 %21,43	5 %17,86	9 %32,14	2 %7,14	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	1 %3,57	28 %16,87
Yeniçağ	33 %20,89	4 %2,53	6 %3,80	3 %1,90	3 %1,90	8 %5,06	26 %16,46	0 %0	6 %3,80	5 %3,16	158 %70,53
Toplam	229 %27,56	28 %3,37	106 %12,75	60 %7,22	26 %3,13	32 %3,85	51 %6,14	11 %1,32	21 %2,53	25 %3,00	831 %53,44

Tablo-8: Recep Tayyip Erdoğan'ın Gazete Köşe Yazılarındaki Temsilleri

Siyasal aktörlerden Recep Tayyip Erdoğan'ın gazetelerin köşe yazılarında hemen hepsi (Cumhuriyet, Sözcü, Hürriyet, Sabah, Star, Yeni Şafak, Ortadoğu, Yeniçağ) tarafından "Erdoğan", "Recep Tayyip Erdoğan", "Tayyip Erdoğan" ve "Cumhurbaşkanı" gibi ortak ifadeler ile temsil edilmişken; Cumhuriyet ve Sözcü gazeteleri dışındaki gazetelerin köşe yazılarında ayrıca "Cumhurbaşkanı Erdoğan" olarak da temsil edilmiştir. Bu kapsamda Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerinde Cumhurbaşkanlığı makamı ile Erdoğan'ın yan yana kullanılmaması dikkatlerden kaçmamıştır. Cumhuriyet, Sözcü, Ortadoğu ve Yeniçağ gazetelerinin köşelerinde diğer gazetelerden farklı olarak "Tayyip Bey" ile ifade edilen Recep Tayyip Erdoğan Cumhuriyet gazetesi köşe yazarları tarafından "Diktatör" (%13,38), "Tek Adam" (%11,81), "Reis" (%5,51), "Saray" (%4,72), "Sultan" (%3,94) gibi ifadelerle de tanımlanmıştır. Cumhuriyet gazetesindeki Recep Tayyip Erdoğan temsillerinin genel olarak negatif yönde oluşu ve çokluğu dikkat çekmektedir. Recep Tayyip Erdoğan için yukarıdaki temsiller ile birlikte daha farklı temsil biçimlerini de kullanan köşe yazarlarının da olduğu tespit edilmiştir. Köşe yazarlarından Orhan Bursalı "RTE" (%5,51) ve "Padişah" (%2,36) gibi ifadeler geliştirirken, Ali Sirmen "Tiran" (%1,57), "Başkan Baba" (%1,57), "ümmeççi" (%1,57), "Yedi düvele meydan okuyan lider" (%0,79) ve "2.cumhuriyetin önderi" (%0,79) ile ifade etmiştir. Emre Kongar ise "neo emperyalizmin kuklası" (%0,79) ve "Otokrat" (%0,79) gibi farklı tanımlamalar kullanmıştır.

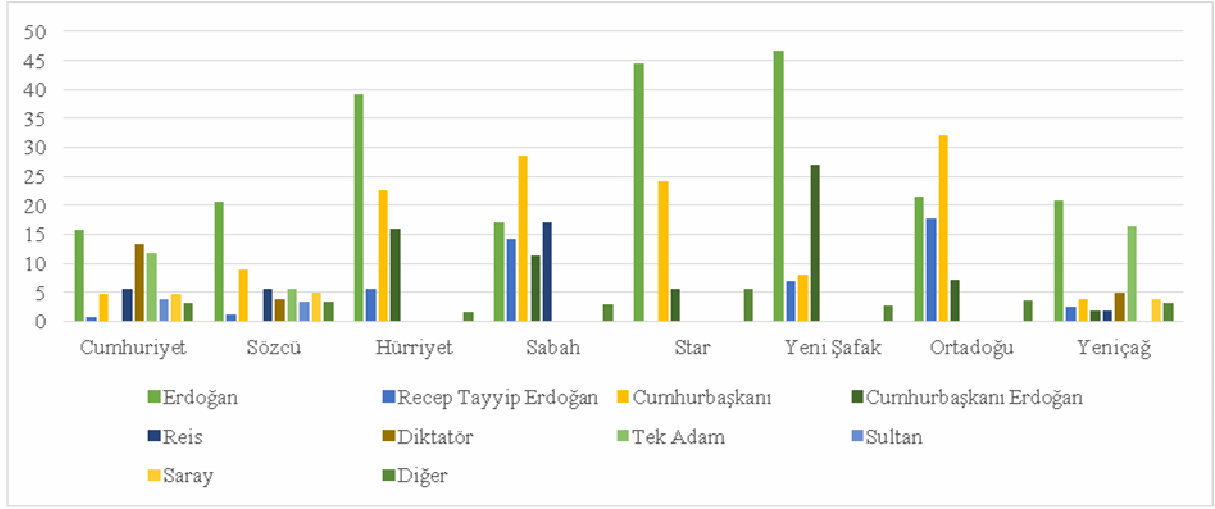
Sözcü gazetesi köşe yazarlarına bakıldığında ortak temsiller dışında "Diktatör" (%3,89) "Tek Adam" (%5,56), "Reis" (%5,56), "Saray" (%5,00), "Sultan" (%3,33), "Parti Başkanı" (%2,78), "Tarafsız Cumhurbaşkanı" (%3,33), "Dünya Liderimiz" (%2,22) gibi daha çok ironik ve negatif tanımlamaların geliştirildiği ve Recep Tayyip Erdoğan'ın Emin Çölaşan tarafından "Recep Tayyip" (%7,23), "Padişah" (%1,67) ve "Başkan Olacak Şahıs" (%0,56), Rahmi Turan tarafından "O" (%5,00), Bekir Coşkun tarafından "Atatürk'ün koltuğunda oturan adam" (%0,56), Necati Doğru tarafından "III. Abdülhamit" (%12,78), "Postmodern Darbeci" (%1,67), "Despot" (%1,11), "Partili Abdülhamit" (%0,56), Yılmaz Özdil tarafından ise "Asrın Lideri" (1,67) gibi ifadelerle temsil edildiği görülmüştür.

Recep Tayyip Erdoğan'ın negatif olarak temsil edildiği gazetelerden biri de milliyetçi çizgide yayın yapan Yeniçağ gazetesi olmuştur. Yeniçağ gazetesi köşe yazarları tarafından "Diktatör" (%4,06), "Tek Adam" (%16,45), "Saray" (%3,80), "Partili Cumhurbaşkanı" (%3,16), "Rejim Düşmanı" (%2,53) gibi ifadeler ile temsil edildiği görülmüştür. Bunların dışında Recep Tayyip Erdoğan için köşe yazarlarından Arslan Bulut "Hanedan" (%0,63), Arslan Tekin "Cumhurbaşkanlığı makamında oturan zat" (%0,63) ve "Partizan" (%0,63), Ahmet Gürsoy ise "Zorba" (%0,63) "Baasçı" (%0,63) "Tayyip" (%0,63) gibi tanımlamalar geliştirmiştir.

Merkez medya temsilcileri Hürriyet ve Recep Tayyip Erdoğan'ın en az yer verildiği Sabah ile milliyetçi çizgide yayın yapan Ortadoğu gazetelerinin köşe yazarları genellikle ortak temsiller olarak nitelendirilebilecek "Erdoğan", "Cumhurbaşkanı", "Cumhurbaşkanı Erdoğan", ve "Recep Tayyip Erdoğan" gibi ifadeleri kullanmışlardır. Farklı olarak Hürriyet gazetesinden Murat Yetkin "Beştepe" (%1,36), Abdülkadir Selvi "Kucaklayıcı" (%1,36), "Yedi Düvelin Birleşip Yıkamadığı Adam" (%1,36), "Vizyoner" (%1,36) ifadelerini kullanmışlardır. Sabah gazetesi köşe yazarları ise Hürriyet ve Ortadoğu yazarlarından farklı olarak "Reis" (%17,14), ile ifade ederken Ortadoğu gazetesinden Orhan Karataş farklı olarak "TC Cumhurbaşkanı" (%3,57) ifadesiyle temsil etmiştir.

Star ve Yeni Şafak gazetesi köşe yazarları tarafından da diğer siyasi aktörlere oranla daha az yer verilen Recep Tayyip Erdoğan'ın merkez medya temsilcisi köşe yazarları gibi ortak temsiller olan "Erdoğan", "Cumhurbaşkanı", "Cumhurbaşkanı Erdoğan" tanımlamalarının kullanıldığı görülmektedir. Star ve Yeni Şafak gazetelerinde diğer gazetelerden farklı olarak Star gazetesinde (%12,96) Yalçın Akdoğan, Mehmet Metiner ve Yiğit Bulut ile Yeni şafak gazetesinde (%2,74) Aydın Ünal tarafından "Cumhurbaşkanımız" ifadesi kullanılarak zikredilen köşe yazarları tarafından sahiplenildiği görülmüştür.

Grafik-7: Recep Tayyip Erdoğan'ın Köşe Yazılarında Temsilleri ve Oranları

Gazeteler	Kılıç-daroğlu	Kemal Bey	CHP Genel Başkanı	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP Lideri	Yalancı	İşbirlikçisi	Fetü	Basiretsiz	Kontrolsüz	Koltuk	Diğer	Toplam
Cumhuriyet	1 %100	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	1 %0,75
Sözcü	14 %82,3	2 %11,7	1 %5,88	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	17 %8,09
Hürriyet	26 %49,0	0 %0	4 %7,54	7 %13,20	2 %3,77	0 %0	0 %0	1 %1,89	1 %1,89	1 %1,89	1 %1,89	2 %3,77	2 %3,77	53 %17,78
Sabah	34 %25,3	27 %20,1	3 %2,23	10 %7,46	2 %1,49	10 %7,46	4 %2,98	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	3 %2,24	3 %2,24	134 %72,83
Star	48 %51,6	10 %10,7	0 %0	8 %8,60	0 %0	4 %4,30	3 %3,22	1 %1,07	1 %1,07	1 %1,07	1 %1,07	3 %3,22	3 %3,22	93 %60,00
Yeni şafak	32 %41,5	7 %9,09	7 %9,09	11 %14,28	0 %0	1 %1,30	1 %1,30	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	2 %2,59	2 %2,59	77 %49,04
Ortadoğu	19 %29,6	0 %0	5 %7,81	25 %39,06	4 %6,25	1 %1,56	1 %1,56	0 %0	0 %0	2 %3,12	2 %3,12	1 %1,56	1 %1,56	64 %38,55
Yeniçağ	11	3	4	7	1	0	0	0	0	0	0	0	0	28

	%39,2	%10,7	%14,2	%25	%3,57	%0	%0	%0	%0	%0	%12,50
	185	49	24	70	9	16	9	2	4	11	467
Toplam	%39,6	%10,4	%5,14	%14,99	%1,93	%3,42	%1,93	%0,43	%0,86	%2,35	%30,03

Tablo-9: Kemal Kılıçdaroğlu'nun Gazete Köşe Yazılarındaki Temsilleri

Siyasi aktörlerden Kemal Kılıçdaroğlu'nun referandum sürecinde gazete köşe yazarları tarafından temsilleri incelendiğinde ortak temsiller ile birlikte farklı tanımlamaların da kullanıldığı görülmüştür. Cumhuriyet gazetesi köşe yazarları tarafından sadece 1 defa "Kılıçdaroğlu" ifadesi ile yer verildiği görülürken diğer gazetelerin hemen hepsinde "Kılıçdaroğlu", "Kemal Bey", "CHP Genel Başkanı", "Kemal Kılıçdaroğlu", "CHP Lideri" gibi söylemlerin ortak olarak kullanıldığı görülmektedir.

Sözcü gazetesinde genellikle "Kılıçdaroğlu" (%82,35) olarak ifade edilen Kemal Kılıçdaroğlu aynı zamanda "Kemal Bey" (%11,76) ve "CHP Genel Başkanı" (%5,88) gibi tanımlamalar ile de temsil edilmiştir.

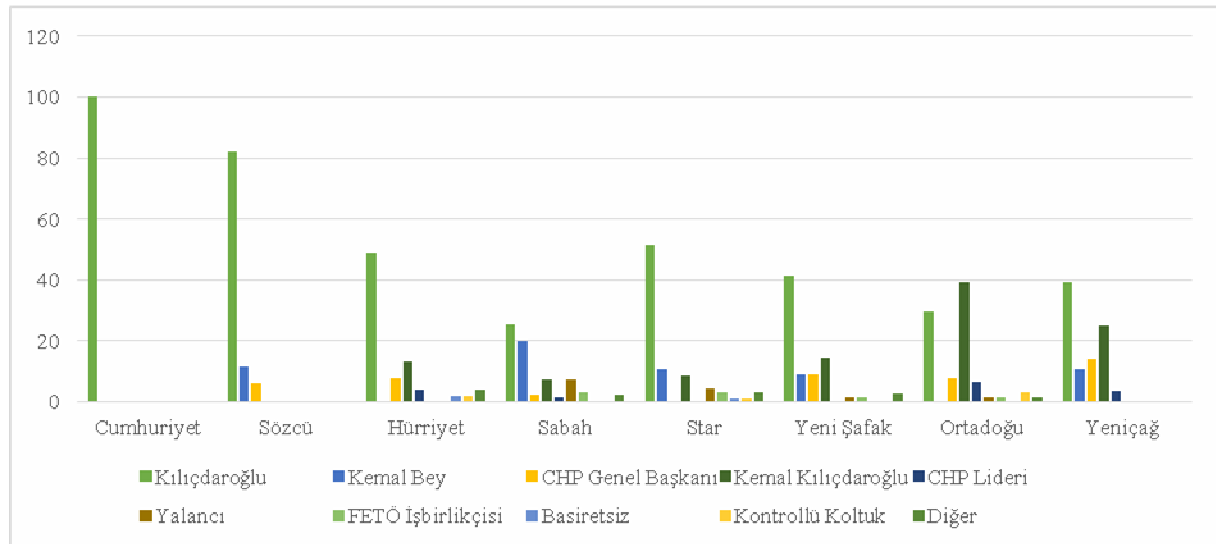
Hürriyet gazetesine baktığımızda genellikle köşe yazarları tarafından "Kılıçdaroğlu" (%49,06) ve "Kemal Kılıçdaroğlu" (%16,98) gibi ortak ifadelerle temsil edilen Kemal Kılıçdaroğlu için bazı yazarlar tarafından farklı tanımlamaların geliştirildiği ve kullanıldığı görülmüştür. Nitekim köşe yazarlarından Rauf Tamer "Ciddiyetsiz" (%5,66) "Kontrollü Koltuk" (%3,77) "Palavracı" (%1,88) "Pervasız" (%1,88) şeklinde nitelermeler kullanırken Mehmet Y. Yılmaz "Dedikoducu" (%1,88) "Basiretsiz" (%1,88) "Beceriksiz" (%1,88) ve "Muhalefet Partisi Lideri" (%1,88) şeklinde tanımlamıştır.

Merkez medyanın diğer temsilcisi Sabah gazetesi köşe yazarları tarafından en çok yer ayrılan siyasi aktör Kemal Kılıçdaroğlu için geliştirdikleri temsillere bakıldığında genellikle "Kılıçdaroğlu" (%25,37), "Kemal Bey" (%20,15), "Kemal Kılıçdaroğlu" (%7,46) ifadelerinin tercih edildiği görülmüştür. Sabah gazetesinde özellikle köşe yazarı Ersin Ramoğlu tarafından üretilen tanımlamaların farklılığı, çokluğu ve sıklığı dikkat çekmektedir. Kemal Kılıçdaroğlu için; Ersin Ramoğlu tarafından "Kemal" (%11,94), "Yalancı" (%7,46), "KK" (%5,97), "Kemal Efendi" (%1,49), "Kemal aka" (%1,49), "FETÖ işbirlikçisi" (%2,98), "FETÖ'nün CHP imamı" (%1,49), "Namussuz" (%0,75), "Hint Fakiri" (%0,75), "CHP'nin başı" (%0,75), "CE HA PE'nin başı" (%0,75) gibi aşağılayıcı ve hatta hakaret içeren nefret söylemleri içeren ifadelerle temsil edildiği görülmektedir.

Muhafazakar medyanın temsilcilerinden olan Star gazetesinde köşe yazarları Kemal Kılıçdaroğlu için genellikle "Kılıçdaroğlu" (%51,61), "Kemal Bey" (%10,75), "Kemal Kılıçdaroğlu" (%8,60) ifadelerine yer vermiştir. Bunun yanı sıra yazar bazında farklı temsillerin geliştirildiği dikkatlerden kaçmamıştır. Köşe yazarlarından Halime Kökçe Kemal Kılıçdaroğlu'nu "Düşük Profilli" (%1,07) ve "Ehliyetsiz" (%2,15) olarak tanımlarken, Yalçın Akdoğan "FETÖ Yandaşı" (%1,07), Ahmet Kekeç "FETÖ Sözcüsü" (%1,07), Nuh Albayrak "FETÖ Partneri", Mehmet Metiner ise "Pensilvanya İblisinin Ağzı" (%1,07) ve "Kontrollü Koltukta Oturan Adam" (%1,07) olarak tanımlamıştır.

Yeni Şafak gazetesinde Kemal Kılıçdaroğlu için oluşturulan temsilleri ele aldığımızda köşe yazarları tarafından genellikle diğer gazete köşe yazarlarının genelinde olduğu gibi "Kılıçdaroğlu" (%41,56), "Kemal Bey" (%9,09), "CHP Genel Başkanı" (%9,09) ve "Kemal Kılıçdaroğlu" (%14,28) şeklinde temsil edildiği görülmüştür. Yazar bazında oluşturulan farklı temsillerde ise Kemal Kılıçdaroğlu; Aydın Ünal tarafından "Fethullahın Yol Arkadaşı" (%1,30), "Çapsız" (%1,30) ve "Kontrolsüz Muhalif" (%1,30) olarak tanımlanırken Tamer Korkmaz tarafından "Kasetle gelen Kemal" (%2,59) ve "Kontrollü Kemal Bey" (%2,59) ifadeleri ile temsil edilmiştir.

Milliyetçi çizgide yayın yapan Ortadoğu ve Yeniçağ gazetelerinin köşe yazarları tarafından Kemal Kılıçdaroğlu temsillerinde "Kılıçdaroğlu" (Ortadoğu %29,69-Yeniçağ %39,29), "CHP Genel Başkanı" (Ortadoğu %7,81-Yeniçağ %14,29), "CHP Lideri" (Ortadoğu %14,28-Yeniçağ %10,72), "Kemal Kılıçdaroğlu" (Ortadoğu %39,06-Yeniçağ %25) ifadelerine yer vermişlerdir. Ortadoğu gazetesi köşe yazarlarından Yıldırım Çiçek tarafından "Terör Destekçisi" (%1,56)), Mustafa Önder tarafından "Y-CHP'nin Kemal Abisi" (%3,12) ve "Dersimli Kemal Abi" (%7,81) gibi ötekileştiren, ayırıştırıcı ve Kadir Yıldız tarafından "Kontrolsüz Genel Başkan" (%1,56) gibi negatif söylemler ile temsil edilen Kemal Kılıçdaroğlu için Ortadoğu gazetesi gibi milliyetçi çizgide yayın yapan Yeniçağ gazetesinde herhangi bir olumsuz temsile ise rastlanmamıştır.

Grafik-8: Kemal Kılıçdaroğlu'nun Köşe Yazılarındaki Temsilleri ve Oranları

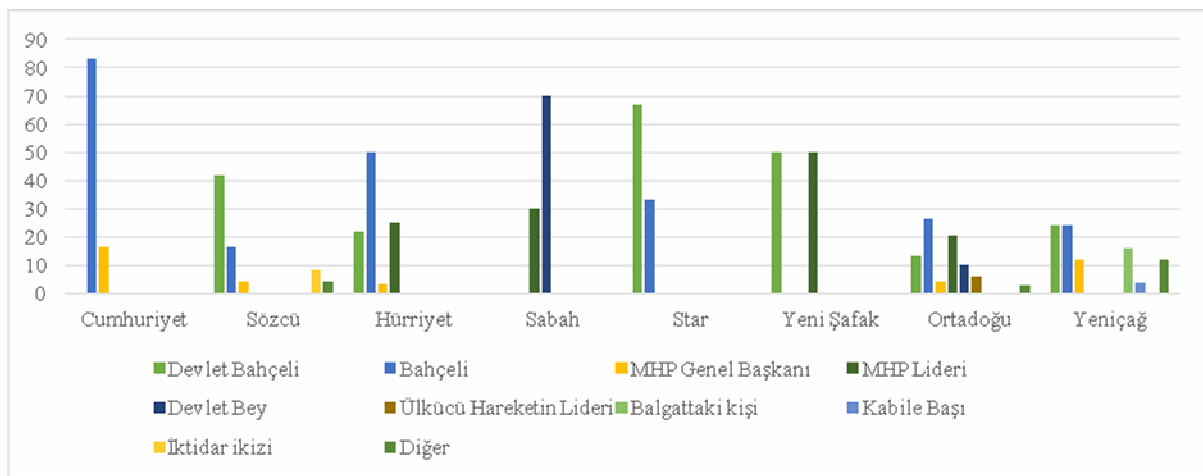
Gazeteler	Devlet Bahçeli	Bahçeli	MHP Genel Başkanı	MHP Lideri	Devlet Bey	Uluküç Hareketin Lideri	Uluküç Kişi	Balgat'ınki	Kabile Başı	İktidar İkizi	Diğer	Toplam
Cumhuriyet	0 %0	5 %83,33	1 %16,67	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	6 %4,44
Sözcü	10 %41,67	4 %16,67	1 %4,16	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	2 %8,33	1 %4,16	24 %11,43
Hürriyet	7 %21,87	16 %50	1 %3,12	8 %25	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	32 %10,74
Sabah	0 %0	0 %0	0 %0	3 %30	7 %70	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	10 %5,43
Star	2 %66,66	1 %33,33	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	3 %1,93
Yeni şafak	1 %50	0 %0	0 %0	1 %50	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	2 %1,27
Ortadoğu	9 %13,23	18 %26,47	3 %4,41	14 %20,59	7 %10,29	4 %5,88	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	2 %2,94	68 %40,96
Yeniçağ	6 %24	6 %24	3 %12	0 %0	0 %0	0 %0	4 %16	1 %4	0 %0	0 %0	3 %12	25 %11,16
Toplam	35 %20,59	50 %29,41	9 %5,29	26 %15,29	14 %8,23	4 %2,35	4 %2,35	1 %0,59	2 %1,17	6 %3,53	170 %10,93	

Tablo-10: Devlet Bahçeli'nin Gazete Köşe Yazılarındaki Temsilleri

Gazete köşe yazılarında temsil edilen siyasal aktörlerden biri de Devlet Bahçeli'dir. Gazetelerin köşe yazarları tarafından oluşturulan temsilleri ayrı ayrı ele aldığımızda Cumhuriyet gazetesinde %83,33 oranında "Bahçeli", %16,67 oranında "MHP Genel Başkanı" olarak ifade edilmiştir. Sözcü gazetesi köşe yazarları tarafından ise %41,67 oranında "Devlet Bahçeli", %16,67 oranında "Bahçeli", %4,16 oranında ise "MHP Genel Başkanı" olarak tanımlanmıştır. Merkez basının temsilcileri Hürriyette "Devlet Bahçeli" (%21,87), "Bahçeli" (%50), "MHP Genel Başkanı" (%3,12) ve "MHP Lideri" (%25) olarak tanımlanırken Sabah gazetesi köşe yazarları tarafından ise %30 oranında "MHP Lideri", %70 oranında "Devlet Bey" olarak temsil edilmiştir. Star gazetesinde %66,66, Yeni Şafak gazetesinde %50 oranlarında "Devlet Bahçeli" ve yine Star gazetesinde %33,33 oranında "Bahçeli" ve Yeni

Şafak gazetesinde %50 oranında “MHP Lideri” olarak temsil edildiği görülmüştür. Milliyetçi basın organları olarak kabul edilen Ortadoğu ve Yeniçağ gazetelerinin köşe yazarlarının temsillerinde ise ortak söylemlerin kullanılması ile birlikte referandumla yönelik farklılaşan düşüncelerinden dolayı ayrıştıkları ve buna bağlı olarak pozitif ve negatif temsiller geliştirdikleri dikkatlerden kaçmamıştır. Ortak kullanılan temsillerde Ortadoğu gazetesi köşe yazarları tarafından “Devlet Bahçeli” (%13,23), “Bahçeli” (26,47), “MHP Genel Başkanı” (%4,41) oranlarında yer verilirken Yeniçağ gazetesinde “Devlet Bahçeli” (%24), “Bahçeli” (%24), “MHP Genel Başkanı” (%12) oranlarında kullanılmıştır. Bu ortak temsiller dışında Ortadoğu gazetesi tarafından “MHP Lideri” (%20,59), “Devlet Bey” (%10,29), “Ülkücü Hareketin Lideri” (%5,88) ve %1,70 oranlarında “Milliyetçi Hareketin Lideri”, “Devlet Adamı”, “Ferasetli” “Lider Devlet Bey” gibi olumlu tanımlamalar ile yer verildiği gözlemlenmiştir. Milliyetçi kanadın içinde muhalif tutum sergileyenlerin sesi olan Yeniçağ gazetesi köşe yazarlarının kullandığı ortak temsiller dışında Ahmet Gürsoy Devlet Bahçeli için “Balgat’taki Kişi” (%16), “töre bilmez” (%4), “baskıcı” (%8), “otoriter” (%8) gibi tanımlamalar geliştirirken Ahmet Tekin ise “kabile başı” (%4) gibi negatif ifadeler kullanarak temsil etmiştir. Benzer negatif temsiller Sözcü gazetesi köşe yazarları tarafından da oluşturulmuştur. Özellikle anayasa referandumundaki tutumu nedeniyle iktidar ile aynı görüşte olan Devlet Bahçeli için Emin Çölaşan tarafından “Kurtarıcı Melek” (%4,16) olumlu nitelemesi ve “İktidar İkizi” (%4,16) ifadesiyle ironi yapılmış ve negatif olarak temsil edilmiştir.

Grafik-10: Devlet Bahçeli'nin Köşe Yazılarındaki Temsilleri ve Oranları

Araştırma kapsamında ele alınan siyasi aktörler arasında en az temsil edilen kişi Binalı Yıldırım olarak tespit edilmiştir (%5,69). Gazetelerin köşe yazarları tarafından genellikle “Başbakan”, “Binalı Yıldırım”, “Binalı Bey” gibi ifadelerin tercih edildiği görülmektedir. Bu geliştirilen ortak temsiller dışında özellikle Sözcü gazetesi köşe yazarlarından Emin Çölaşan tarafından “memleketin başbakanı” ve “tayıbin başbakanı” (%6,67) gibi olumsuz tanımlamalar kullanılarak negatif yönde temsil edildiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında elde edilen bulgulardan biri de anayasa referandumundaki tutumlarına bağlı olarak temsil edilen partilerden Adalet ve Kalkınma Partisi %42,29 ve Cumhuriyet Halk Partisi %32,13 ile Recep Tayyip Erdoğan %53,44 ve Kemal Kılıçdaroğlu %30,03 gibi siyasi aktörlerin temsillerinin paralellik göstererek öne çıktığıdır. Dolayısıyla köşe yazarlarının Anayasa referandumu sürecini öne çıkardıkları siyasi partiler ve siyasi aktörler üzerinden yorumladıkları tespit edilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Çalışma kapsamında ulusal basının önemli temsilcileri olan gazetelerin köşe yazarlarının siyasi partileri ve siyasi aktörleri ele alışları ile onları temsil biçimleri 16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu örneğinde incelenmiştir. İncelemede gazetelerin köşe yazarları tarafından 1 Nisan 2017-16 Nisan 2017 tarihleri arasında yazılan makalelerinde siyasi parti ve siyasal aktörleri genellikle her bir siyasi parti ve aktör için ortak temsiller kullanmakla birlikte gazetelerin sahip olduğu düşünce yapısına bağlı olarak da köşe yazarları tarafından farklı temsillerin de oluşturulduğu tespit edilmiştir.

*Araştırma kapsamında siyasi partilerin ve siyasi aktörlerin gazete köşe yazarları tarafından temsillerinde her bir siyasi partiye ve siyasi aktöre eşit derecede yer ayrılmadığı görülmektedir.

*Merkez medya köşe yazarlarının genellikle siyasal partileri ve siyasal aktörleri nötr yönde temsil ettikleri görülürken merkez medya bünyesindeki bazı köşe yazarlarının kendi ideolojik yapısına bağlı olarak siyasal aktörleri pozitif veya negatif yönde temsil ettikleri de görülmüştür.

*Anayasa referandumunun köşe yazarları tarafından siyasal partiler ve siyasal aktörler üzerinden aktarılmaya çalışıldığı ve bu kapsamda anayasa değişikliğinin yanında yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi ile anayasa değişikliğine karşı çıkan Cumhuriyet Halk Partisi ile siyasal aktörlerden de Recep Tayyip Erdoğan ve

Kemal Kılıçdaroğlu'nun ön plana çıkarıldığı görülmüştür. Dolayısıyla referandum köşe yazarları tarafından daha çok siyasal bir seçim atmosferinde ele alınmıştır.

*Çalışma kapsamında siyasal partilerin ve siyasal aktörlerin anayasa referandumundaki tutumlarına ve ideolojilerine bağlı olarak basın kuruluşlarının farklı ideolojik yapısı nedeniyle gazete köşe yazarları tarafından farklı şekillerde temsil edildiği tespit edilmiştir. Aynı ideolojik yapıdaki basın kuruluşlarının gazete köşe yazarları; siyasal partileri ve liderlerini benzer konular üzerinden ve benzeşen ifadeler ile temsil etmişlerdir.

*Aynı ideolojik yapıda yer alan basın kuruluşları arasında anayasa referandumuna yönelik farklı tutumların sergilendiği de görülmüştür. Dolayısıyla farklılaşan tutumlarına bağlı olarak aynı ideolojik yapıdaki köşe yazarlarının siyasal parti ve siyasal liderin temsilinde de farklı yaklaşımlar olduğu tespit edilmiştir.

*Siyasi parti ve siyasal aktörlerin köşe yazarları tarafından temsilinde gazetenin ideolojik yapılarına bağlı olarak aynı ideolojideki parti ve liderlerin pozitif yönde temsil edilerek övüldüğü ya da karşıt ideolojideki parti ve liderlerinin negatif yönde temsil edilerek şiddetli eleştirilere maruz kaldığı görülmüştür. Özellikle anayasa referandumundaki tutumları ve ideolojik yapıları basın kuruluşları ile karşıtlık gösteren siyasal parti ve liderleri belli köşe yazarları tarafından eleştirilmiş, eleştiri sınırları zorlanmış ve hatta hakarete varan temsiller kullandıkları tespit edilmiştir. Bu kapsamdaki köşe yazarlarının eleştiri sürecindeki yazılarında ürettikleri temsillerde siyasal parti ve aktörleri ile onların sempatanlarının ayrıştırıldığı, ötekileştirildiği, kutuplaştırıldığı ve buna bağlı üretilen nefret söylemleri ile temsil edildiği görülmüştür.

*Köşe yazarları tarafından anayasa referandumunda oylanacak maddelerin bir kısmı siyasal partiler ve aktörler üzerinden farklı söylemlerle aktarılmış ve bu anayasa maddelerinin açıklaması siyasal parti ve aktörlerin gölgesinde bırakılarak kamuoyunun aydınlatılması eksik ve yetersiz bırakılmıştır.

*Köşe yazarları tarafından oluşturulan temsillerde kullanılan dil aracılığı ile toplumsal yapı içinde var olan kişi ve kurumların yerleri yansıtılmakta dolayısıyla kişi ve kurumların meşrulaştırılmasında veya ötekileştirilmesinde önemli derecede etkili olmaktadır.

Yukarıdaki aktarılan sonuçlar doğrultusunda; basının ve köşe yazarlarının; özgür, objektif ve kamu yararı gözetilen olma gibi kendilerine atfettikleri özelliklerinden öte kendi ideolojik düşünceleri ekseninde kamuoyunu biçimlendirmeye ve yönlendirmeye yönelik yazılar oluşturarak anti demokratik bir tutum sergilemişlerdir. Oysa demokratik toplumlarda basının ve köşe yazarlarının asli görevi ülke demokrasinin gelişimine, kamuoyunun aydınlatılarak doğru bilgilendirilmesine, buna bağlı olarak siyasal toplumsal bilince erişmesine ve dolayısıyla toplumun kendi geleceğine ortaklaşa karar vermesine ve bu kapsamda kamusal aklın ileriye taşınmasına katkı sağlamasıdır. Dolayısıyla Türk basını ve köşe yazarları bu kapsamda işlevini yerine getirmekten çok uzakta bir konumda bulunmaktadır.

Ayrıca Türkiye'de basın kuruluşlarındaki köşe yazarlarının tartışma kültüründen yoksun oldukları ve bununla birlikte hakaret, küfür vs. gibi olumsuz davranışları pekiştiren ve hatta normalleştiren temsiller ve anlamlar inşa ettikleri görülmüştür. Bununla birlikte gazetelerin köşe yazarlarının ağız birliği etmişçesine aynı temsiller ve anlamlar ekseninde birleştikleri, temsillerin sevgi-nefret üzerinden şekillendiği ve çok seslilikten uzak katı ideolojik yaklaşımlar ile oluşturuldukları görülmektedir ki bu da Türk basını adına ümitsizlik vadeden bir durumdur.

Son olarak; aynı toplumsal yapı içinde kamuoyunun doğru bilgilendirilmesinde, demokrasinin gelişmesinde, toplumsal siyasal bilincin oluşturulmasında, tartışma kültürünün yerleşmesinde, çok sesliliğe ve her şeyden öte tahammül edebilme yetisinin gelişmesinde basına ve köşe yazarlarına önemli görevler düşmektedir. Dolayısıyla Türk basınındaki köşe yazarlarının basın meslek ilkelerini tekrar tekrar okuyup anlaması ve içselleştirerek uygulayıcıları olmaları gerekir.

KAYNAKÇA

- Altınoklu Şenay, Müge Neda (2016). "Bir Alt Alan Olarak Köşe Yazarlığı". *Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, S. 25, s. 103-125.
- Bali, Rifat (2003). "Yeni Aristokratlar: Köşe Yazarları". *Türkiye'de Gazetecilik: Eleştirel Bir Yaklaşım*, Lütfi Doğan Tılıç (Der.). Ankara: ÇGD Yayınları, s. 169-187.
- Bilgin, Nuri (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi, Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Cuilenburg, Jan Van (2010). "Medya ve Demokrasi". *Televizyon Haberciliğinde Etik*, Bülent Çaplı ve Hakan Tuncel (Edt.). Ankara: Fersa Matbaacılık, s. 99-125.
- Curran, James (2002). "Medya ve Demokrasi: Yeniden Değer Biçme". *Medya, Kültür, Siyaset*, Süleyman İrvan (Der.). Ankara: Alp Yayınevi, s. 181-263.
- Dursun, Onur (2012). *Yasam Dünyasının Sömürgeleştirilmesi Üzerinden Türkiye'de Köşe Yazarları Üzerine Bir Analiz*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Fowler, Roger (1991). *Language in the News: Discourse and Ideology in the Press*. London: Routledge.
- Geçer, Ekmel ve Arslan, Şerif (2017). "Medyada Çoksesliliğin Köşe Yazılarındaki Yansıması: Seçim Dönemlerinde Türkiye Örneği". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. C. 10, S. 50, s. 712-726.
- Gökalp, Emre ve vd. (2010). "Türkiye'de Yoksulluğun ve Yoksulların Ana Akım Basında Temsili". *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*. C. 13, S. 1, s. 145-182.

- Gökçe, Orhan (2001). *İçerik Çözümlemesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayınları.
- Gulati, Girish and et all. (2004). "News Coverage of Political Campaigns". *Handbook of Political Communication Research*, Lynda Lee Kaid (Ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, p. 237-256.
- Hall, Stuart (1999). "İdeolojinin Yeniden Keşfi: Medya Çalışmalarında Baskı Altında Tutulanın Geri Dönüşü". *Medya İktidar İdeoloji*, Mehmet Küçük (Der.). Ankara: Ark Yayınevi, s. 78-119.
- Hall, Stuart (1997). "The Work of Representation". *Representation: Cultural Representation and Signifying Practices*, Stuart Hall (Ed.). London: Sage Publications, p.123-142.
- Kaya, Raşit (2001). "Televizyon: Medyanın Amiral Gemisi ya da Globalleşmenin Taşıyıcısı". *Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yıllık*, Ankara: A. Ü. Basımevi. s. 199-206.
- McNair, Brian (2000). *Journalism and Democracy: An Evaluation of the Political Public Sphere*. London: Routledge.
- Mutlu, Erol (2001). "Televizyonu Düşünmek". *Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yıllık Mahmut Tali Öngören'e Armağan*, Ankara: A. Ü. Basımevi. s. 219-226.
- Özkır, Yusuf (2016). "Türkiye'de Köşe Yazarlığı Olgusunun Tarihsel İzleği", *Marmara İletişim Dergisi*. S. 26, s. 37-53.
- Robson, Colin (2015). "Bilimsel Araştırma Yöntemleri "Gerçek Dünya Araştırması"". Gökhan Arastaman (Çev.). Ankara: Anı Yayınları.
- Sandıkçioğlu, Ziya (2015). "Yazılı Basında Köşe Yazarı Egemenliğinin Muhabirlik Pratiğine Etkileri". *İnsan & İnsan*, S. 6, Güz, s. 55-79.
- Shoemaker, Pamela ve Reese, Stephen (2002). "İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi". *Medya Kültür Siyaset*, Süleyman İrvan (Der.). Ankara: Ark Yayınları, s. 127-178.
- Tanrıöver, Uğur (2007). "Medyada Kadınların Temsil Biçimleri ve Kadın Hakları İhlalleri". *Kadın Odaklı Habercilik*, Sevda Alankuş, (Der.). İstanbul: İletişim Vakfı Yayınları, s. 145-169.
- Tekinalp, Şermin. (2008). "Postmodernist Dördüncü Kuvvet: Köşe Yazarları". *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 32, s.119-130.
- Toker, Nilgün (2002). "Köşelerde Biçimlenen Yeni Entelektüellik". *Birikim Dergisi*, S. 152-153, s. 215-218.
- van Djik, Teun (1998). "Opinions and Ideologies in the Press". *Approaches to Media Discourse*, Allan Bell and Peter Garrett (Eds.). Oxford: Blackwell, p. 21-63.
- Varol, Sibel Fügen (2014). "Medyada Yer Alan Temsillerin Kimlik Edinme Sürecindeki Rolü". *The Journal of Academic Social Science Studies*, S. 26, s. 301-313.
- Yağcıoğlu, Semiramis (2002). "Geçmiş Mi? Günümüz Mü? Çatışma Söyleminde Tarihselliğin Kurgulanmasında Eşdizimsel Örüntülemenin İdeolojik İşlevleri". *1990 Sonrası Laik Antilaik Çatışmasında Farklı Söylemler: Disiplinler Arası Bir Yaklaşım*, Semiramis Yağcıoğlu (Ed.). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, s. 115-143.
- Wahl-Jorgensen, Karin (2004). "Playground of the Pundits or Voice of the People? Comparing British and Danish Opinion Pages". *Journalism Studies*, 5 (1), p. 59-70.